

पार्श्वचित्र

नौगाड गाउँपालिकाको कार्यालय
होपरीगाड दार्चुला
सूदुरपश्चिम प्रदेश

नौगाड गाउँपालिका पार्श्वचित्र

प्रकाशक : नौगाड गाउँपालिकाको कार्यालय
होपरीगाड, दार्चुला

संरक्षक : अध्यक्ष श्री प्रेम सिंह धामी

सम्पादक : श्री नरेन्द्र प्रसाद ठगुन्ना
कार्यक्रम सहायक

विशेष सहयोग : श्री लवराज पन्त
श्री कृष्ण सिंह ठगुन्ना

प्रथम संस्करण : २०७६, श्रावण

प्रकाशित प्रति : ३००

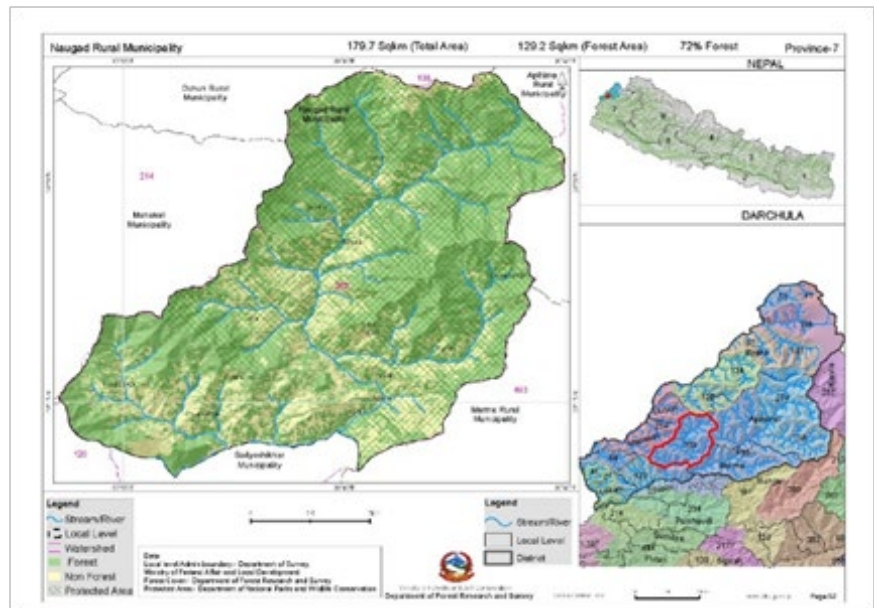
सर्वाधिकार : नौगाड गाउँपालिकाको कार्यालय
होपरीगाड, दार्चुला

ग्राफिक्स

AaravSaReyaz

(R.K. Prajapati)

नौगाड गाउँपालिका पार्श्वचित्र

गणेश सिंह ठगुन्ना
सदस्य, प्रतिनिधि सभा
संघिय सांसद
क्षेत्र न. १, दार्चुला

Ganesh Singh Thagunna
Member, House of Representative
Federal Parliament
Constituency No. 1, Darchula

मन्तव्य

नेपाल राज्यको पुनः संरचना सँगै नेपालको सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गत दार्चुला जिल्लाको (साविकका इयरकोट, खार, सिप्टी र धुलिगडा गरि ४ वटा गा.वि.स. हरुलाई समायोजन गरी) ६ वडा वडाहरुमा विभाजित नौगाड गाउँपालिका भौगोलिक रूपमा विकट भएता पनि सामाजिक एवं सांस्कृतिक हिसाबले महत्वपूर्ण मानिन्छ। यस पालिकाको भौगोलिक वनावट, अग्ला अग्ला पहाडहरु, हरियाली वनजंगल, पर्यटकिय एवं नमुना गाउँ सिप्टी, धार्मिक एवं पर्यटकीय स्थान छिपुलथान मुख्य आकर्षणका रूपमा चिनिन्छन्।

नौगाड गाउँपालिका भित्र रहेका विभिन्न समस्या, सिमित श्रोत साधन तथा भौगोलिक विकटताका बाबजुत पनि समृद्धिको दिशातर्फ बढिरहेको सन्दर्भमा पालिकाको वस्तुस्थिति भल्किने किसिमको नौगाड गाउँपालिका पार्श्वचित्र निर्माणले नीति तथा कार्यक्रम निर्माण, योजना तर्जुमा र विकास निर्माणमा थप सहजता र सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु।

अन्तमा पार्श्वचित्र तयार पार्नमा अविभावक तथा संरक्षकको भूमिका निर्वाह गर्ने नौगाड गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री प्रेम सिंह धामी, निर्वाचित प्रतिनिधीहरु, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत श्री मोहन सिंह धामी तयारीमा लेखन तथा सम्पादनमा प्रमुख भूमिका निर्वाह गर्ने योजना शाखा प्रमुख श्री नरेन्द्र प्रसाद ठगुन्ना, सहयोगी सल्लाहकार एवं नौगाड गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरु प्रति आभार व्यक्त गर्नुका साथै आगामी दिनमा पनि सबै सँग सहकार्य र सहयोगको अपेक्षा राख्दछु।

माननीय गणेश सिंह ठगुन्ना
सदस्य, प्रतिनिधि सभा
संघिय सांसद

नौगाड गाउँपालिकाको कार्यालय होपरीगाड दार्चुला सूदूरपश्चिम प्रदेश

च.नं.
प.सं.

मिति : २०७६/०४/१२

मन्तव्य

नेपाल राज्यको पुनः संरचना संगै नेपालको सूदूरपश्चिम प्रदेश अर्न्तगत दार्चुला जिल्लामा (साविकका इयरकोट, खार, सिप्टी र धुलिगडा गरि ४ वटा गा.वि.स. हरूलाई समायोजन गरेर) ६ वडा वडाहरू रहेको नौगाड गाउँपालिका मिति २०७३/११/२५ गते घोषणा भएको गाउँ पालिका हो । यस गाउँ पालिकाको पूर्वमा मार्मा र अपि हिमाल गाउँपालिका, पश्चिममा महाकाली नगरपालिका र दुहुँ गाउँपालिका, उत्तरमा दुहुँ र ब्याँस गाउँपालिका, र दक्षिणमा शैल्य शिखर नगरपालिका संग सिमाना जोडिएको छ । कुल १८०.२७ वर्ग कि.मि क्षेत्रफलमा ओगटेको यस गाउँ पालिकाको जम्मा जनसंख्या १८०९७ रहेको छ । दार्चुला जिल्ला नौगाड गाउँपालिका एक स्वायत्त पालिकको रूपमा स्थापना भए पश्चात गाउँपालिकाको क्षेत्र भित्र पर्ने सामाजिक, आर्थिक भौगोलिक, साँस्कृतिक र राजनैतिक अवस्था सम्भावना तथा गाउँ पालिकाको तथ्यांक अद्यावधि गरि कार्यक्रम तथा योजना तर्जुमा गर्न यो **नौगाड गाउँपालिका पार्श्वचित्र** तयार पारिएको छ । उच्च हिमाली भू-भाग, अग्ला-अग्ला पहाड र चट्टानी भू-धरातलीय स्वरूपका कारण वाढी पहिराको उच्च जोखिम यहाँका वासिन्दाहरूका लागि त्रासदी बन्दै आएको छ । प्राकृतिक प्रकोपजन्य घटना बाट जनधनको क्षति कम गर्ने तथा घटना पश्चात तत्काल उद्धार कार्यको लागि गाउँपालिका स्तरीय विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार पारि कार्यान्वयन गर्नु पर्ने समेत आवश्यकता महसुश गरिएको ले विभिन्न विषयहरूलाई कार्यान्वयन गर्न यस **नौगाड गाउँपालिका पार्श्वचित्र** प्रकाशित गर्ने जमर्को गरेको छ । यस योजनाले नेपाल सरकार, नौगाड गाउँपालिका क्षेत्र भित्र कार्यरत संघ, संस्थाहरू तथा सम्पूर्ण सरोकार राख्ने व्यक्ति तथा निकायहरूलाई दिशा निर्देश गर्ने कार्यमा पनि सहयोग पुऱ्याउने छ ।

अन्तमा यो **नौगाड गाउँपालिका पार्श्वचित्र** तयार पार्न सल्लाह सुभाब प्रदान गर्ने तथा तयार पार्न प्रमुख भूमिका निर्वाह गर्ने नौगाड गाउँपालिकाका निर्वाचित प्रतिनिधीहरू, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत श्री मोहन सिंह धामी, **नौगाड गाउँपालिका पार्श्वचित्र** चित्र तयारीमा लेखन तथा सम्पादनमा भूमिका निर्वाह गर्ने योजना शाखा प्रमुख श्री नरेन्द्रप्रसाद ठगुन्ना र सल्लाहकारको भूमिका निर्वाह गर्ने ग्रामिण जलश्रोत व्यवस्थापन परियोजनाका जलश्रोत सल्लाहकार श्री लव राज पन्त, पहल कार्यक्रमका कार्यक्रम संयोजक श्री कृष्ण सिंह ठगुन्ना लगायत सम्पूर्ण सम्पूर्ण नौगाड गाउँपालिकाका फिल्ड कर्मचारीहरू प्रति आभार व्यक्त गर्नुका साथै आगामी दिनमा समेत सरोकार राख्ने सबैसंग सहकार्य र सहयोगको अपेक्षा राख्दछु ।

प्रेम सिंह धामी

अध्यक्ष

नौगाड गाउँपालिका, दार्चुला

सम्पादकीय

नेपालको सूदुरपश्चिम प्रदेश अर्न्तगत दार्चुला जिल्लाको उत्तरपूर्व भागमा अवस्थित नौगाड गाउँपालिका साविकका ४ वटा गा.वि.स.हरु (ईयरकोट, खार, सिप्टी र धुलिगडा) मिलेर बनेको छ र दार्चुला सदरमुकामबाट करिब २८ किमि टाँढा रहेको यस गा.पा.को क्षेत्रफल १८०.२७ वर्ग किलोमिटर रहेको छ। कुल ६ वटा वडामा विभाजित यस नौगाड गा.पा.को घरधुरी २७९६ र जनसंख्या १८०९७ रहेको छ। यस नौगाड गाउँपालिकामा विभिन्न जातजातिहरु रहेका छन्। जसमा धामी, ठगुन्ना, टमटा, ओड, दमाइ, लुहार, कामी, भुल, जोशी, भट्ट, बम, महता, सितोली, डडाल, मन्याल, जुहारी, कार्की, सितोली, महर, ठेकरे, आदी जातजातीहरु यस नौगाड गाउँपालिकामा बसोबास गर्दै आएका छन्।

राष्ट्रिय योजना आयोग र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले निर्धारण गरे बमोजिम गाउँपालिकाको बस्तुगत विवरण तयार गर्दा प्रयोग गरिएका तथ्यांकहरुको स्रोत र आधार खुलाईएको छ। गाउँपालिकाका विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालय, अन्य संघसंस्थाले उपलब्ध गराएका तथ्यांक, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, विभिन्न मन्त्रालय, विभागहरु, गाउँपालिका स्वयम् आदि स्रोतहरुबाट उपलब्ध तथ्यांकको आधारमा यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ। बस्तुगत विवरणको अवधारणा अनुसार यसले नौगाड गाउँपालिकाको सम्पूर्ण पक्षको यथार्थ जानकारी सरल एवम् स्पष्ट रूपमा दिएको विश्वास गरिएको छ। अध्ययनलाई यथासक्य act base अर्थात् वस्तुगत बनाउने प्रयास गरिएको छ। तैपनि स्रोत, साधन तथा समयको परिधीले यस अध्ययनलाई केही सिमिततामा बाँधेको छ। यस अध्ययनमा निर्धारित उद्देश्यका आधारमा आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ। वैज्ञानिक योजना पद्धतिका लागि विश्वासनीय तथा भरपर्दो तथ्याङ्किय आधार महत्वपूर्ण हुन्छ। यसले विकासात्मक पक्षहरुको तुलनात्मक अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण, विवेचना गर्न सम्भवनाहरुको खोजी गर्न सही तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने हुनाले पालिकामा रहेका विषयगत कार्यालयहरु तथा अन्य संघसंस्थाहरुको तथ्यगत वस्तुस्थिति भल्कने गरी उपलब्ध भए सम्मका सूचनाहरुलाई व्यवस्थित ढंगले सङ्कलन गरी यो गाउँपालिका वस्तुगत विवरण (Rural Municipal Profile) तयार गरिएको छ। साथै यसले गाउँपालिका तथा अन्य सरोकारवालाहरुलाई अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका विकास निर्माण एवं जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरुको संचालनमा भरपुर सहयोग पुऱ्याउनेछ भन्ने आशा गरिएको छ। वस्तुगत विवरण संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तोकेको ढाँचामा विवरण तयार गरिएको छ। औजाररुमा तथ्यांक संकलनको लागि गणकहरुको लागि तालिम, निर्देशिका तथा अनुगमनका चरणहरु अपनाईएको छ भने प्रश्नावलीहरु वाट घरधुरी सर्वेक्षण गर्ने कार्यको लागि प्रशिक्षण दिई तथ्यांक संकलन गरिएको छ। यस नौगाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण मख्यतः गाउँपालिकाको आगामि नीति तथा कार्यक्रम, योजना तर्जुमा गर्नका लागि तथ्याङ्किय आधार सृजना गर्ने सन्दर्भमा तयार गरिएको हो। यसले योजना तथा कार्यक्रमको निर्माण कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन जस्ता कुराको लेखाजोखा गर्न मद्दत गर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

अन्तमा यो तयार पार्न अभिभावकको भूमिका निर्वाह गर्ने गाउँ पालिकाका अध्यक्ष श्री प्रेम सिंह धामी, सुभाब सल्लाह प्रदान गर्ने तथा तयार पार्न प्रमुख भूमिका निर्वाह गर्ने नौगाड गाउँपालिकाका निर्वाचित जन प्रतिनिधीहरु, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत श्री मोहन सिंह धामी र सल्लाहकारको भूमिका निर्वाह गर्ने ग्रामिण जलश्रोत व्यवस्थापन परियोजनाका जिल्ला जलश्रोत सल्लाहकार श्री लव राज पन्त, पहल कार्यक्रमका कार्यक्रम संयोजक श्री कृष्ण सिंह ठगुन्ना लगायत सम्पूर्ण नौगाड गाउँपालिकाका अर्न्तगत कार्यरत सामाजिक परिचालक, कृषि तथा भेटनरी जेटिए र फिल्ड कर्मचारी मित्रहरु प्रति आभार व्यक्त गर्नुका साथै आगामी दिनमा पनि सहकार्य र सहयोगको अपेक्षा राख्दछु।

नरेन्द्र प्रसाद ठगुन्ना

कार्यक्रम सहायक, योजना शाखा

नौगाड गाउँपालिका, दार्चुला

बिषयसूचि

परिच्छेद-१ परिचय	८
परिच्छेद-२ गाउँपालिकाको चिनारी.....	१३
परिच्छेद-३ पारिवारिक विवरण तथा जनसंख्याको अवस्था..	१७
परिच्छेद-४ आर्थिक अवस्था.....	२४
परिच्छेद-५ सामाजिक अवस्था.....	३८
परिच्छेद-६ वन तथा वतावरणीय स्थिति.....	४८
परिच्छेद- ७ भौतिक बिकाशको अवस्था.....	५४
पर्यटकीय क्षेत्रहरू.....	६२
बिकास निर्माणका कार्यहरू.....	६३
आय आर्जनका क्रियाकलापहरू.....	६४

परिच्छेद-१

परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार गरेको नमूनामा व्यवस्था भए बमोजिम गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण निर्माणको प्रयोजनका लागि गाउँपालिकाको वस्तुस्थिती भल्कने गरी गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्न लागिएको हो । भरपर्दो तथ्यांकीय आधार नै वैज्ञानिक योजना पद्धतिको जग हो । यसले तुलनात्मक अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण, विवेचना गर्न सम्भावनाहरूको खोजि गर्न सही तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने हुनाले गाउँपालिकाभित्र रहेका विषयगत कार्यालयहरू तथा अन्य संघसंस्थाहरूको तथ्यगत स्थिति भल्कने गरी उपलब्ध भएसम्मका सूचनाहरूलाई व्यवस्थित ढंगले संकलन गरी यस गाउँपालिकाको पार्श्वचित्र तयार गरिएको छ । गाउँपालिकाक्षेत्रमा रहेका आम नागरिकहरूमाभर राज्यको अनुभूति दिलाउने तथा सम्पूर्ण नेपालीहरूलाई समानित रूपमा स्तरिय सेवा प्रदान गर्ने स्थानीय सरकारको रूपमा नेपालका गाउँपालिका तथा नगरपालिका तथा उप-महानगरपालिकाका कार्यपालिकाहरूले काम गरिरहेका छन् ।

नेपाल विविध भाषिक तथा सांस्कृतिक मुलुक हो । यहाँ बसोवास गर्ने आम जनता बिचको सामञ्जस्यताका साथ स्थानीय जनताकै अगुवाइमा आफ्नो आवश्यकतामा आधारित विकास कार्यक्रमको चुस्त कार्यान्वयन एवं सेवा सुविधालाई सर्वसुलभ तथा निष्पक्ष सेवाको रूपमा लैजाने अभिप्रायले आएको स्थानीय तहको पुर्नसंरचना अनुसार सेवा तथा सुविधाको अनुभूति ग्रामीण तथा नगर क्षेत्रका जनतासम्म पुऱ्याउने योजना अनुरूप स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, शैक्षिक, स्वास्थ्य, जनसांख्यिक जस्ता विकासात्मक वस्तुस्थितिको जानकारी लिएर योजनाबद्ध ढंगले सर्वाङ्गीण विकास गर्न सजिलो होस् भन्ने उद्देश्य अनुरूप नौगाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण समेटी पार्श्वचित्र तयार गर्ने कार्यक्रम तय गरेको हो । सोही सिलसिलामा यस अध्ययनलाई गहन बनाइएको छ । यस अध्ययनले गाउँपालिकाको वस्तुस्थिती तथ्यपरक ढंगले संकलन गरिएको सूचनाका आधारमा वैज्ञानिक प्रविधीको उपयोग गर्दै यथार्थपरक जानकारी दिने कोशिस गरिएको छ । साथै यसले गाउँपालिका तथा अन्य सरोकारवालाहरूलाई अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन प्रकृतिका विकास निर्माण एवं जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरूको संचालनमा भरपुर सहयोग पुऱ्याउनेछ भन्ने आशा गरिएको छ ।

१.२ उद्देश्य

यस नौगाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण मख्यतः गाउँपालिकाको आगामि नीति तथा कार्यक्रम, योजना तर्जुमा गर्नका लागि तथ्याङ्कीय आधार सृजना गर्ने सन्दर्भमा तयार गरिएको हो । यसले योजना तथा कार्यक्रमको निर्माण कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याङ्कन जस्ता कुराको लेखाजोखा गर्न मद्दत गर्नेछ ।

क) यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सेवा सुविधाहरूको बारेमा जानकारी गराउने ।

ख) यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सम्भावना र समस्याहरू बारे अवगत गराउने ।

ग) यस गाउँपालिको जनसांख्यिक तथा विकासात्मक वस्तुस्थितिको बारेमा जानकारी गराउने ।

घ) यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र बसोवास गर्ने मानिसहरूको सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, शैक्षिक तथा पेशागत स्थितिको बारेमा जानकारी गराउने ।

ङ) यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक स्रोत, साधन तथा सीपको पहिचान गरी समष्टिगत विवरण प्रस्तुत गर्ने ।

च) यस गाउँपालिका क्षेत्रको वास्तविक र वस्तुगत सूचना संकलन तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।

छ) यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका तथ्याङ्कको आधारमा जिल्ला तथा राष्ट्रियस्तर सम्म सूचना उपलब्ध गराई व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।

ज) यस गाउँपालिकामा सञ्चालित कार्यक्रमको पृष्ठपोषण (Feedback) प्रदान गरी आगामी कार्यक्रमको लागि मार्गनिर्देश गर्ने ।

झ) यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र तय गर्न लागिएका भावि योजना तथा कार्यक्रम र नीति निर्माणको कामलाई आधार प्रदान गर्ने ।

ञ) स्थानीय आवश्यकता र स्रोत साधनको विनियोजनको अवस्थाको जानकारी गराउने ।

१.३ कानुनी तथा नीतिगत आधारहरू

- (क) नेपालको संविधान
- (ख) नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरूको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन
- (ग) तथ्यांक ऐन, २०१५ तथा निमावली, २०४१
- (घ) स्थानीय तहको सेवा संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि आदेश, २०७४
- (ङ) स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जमा दिग्दर्शन, २०७४
- (च) स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४

१.४ तयारीका चरण

१.४.१ वस्तुगत विवरण ढाँचा, औजार तथा कार्यविधि तयारी

वस्तुगत विवरण संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तोकेको ढाँचामा विवरण तयार गरिएको छ। औजाररूमा तथ्यांक संकलनको लागि गणकहरूको लागि तालिम, निर्देशिका तथा अनुगमनका चरणहरू अपनाईएको छ भने प्रश्नावलीहरू वाट घरधुरी सर्वेक्षण गर्ने कार्यको लागि प्रशिक्षण दिई तथ्यांक संकलन गरिएको छ। तथ्यांक (Data) आइसकेपछि Analysis Phase मा Coding, Editing र तथ्यांक (Data) प्रशोधन गरी वस्तुगत विवरणमा आवश्यक परिच्छेद हेरी समावेश गरिएको छ। कार्यविधिको तयारीको वारेमा माथि नै चरणबद्ध रूपमा उल्लेख गरिएको छ।

१.४.२ वस्तुगत विवरण तयारी कार्यशाला

- पहिलो चरणमा गाउँपालिकाको कार्यकारी बोर्ड समक्ष Profile को कार्य प्रकृया गर्ने सम्बन्धमा प्रस्तुतिकरण गरियो।
- दोश्रोमा कार्यकारी बोर्डद्वारा उक्त प्रस्तुतिकरण पछि Profile बनाउने कार्यलाई स्वीकृत गरियो।
- तेस्रोमा गाउँपालिका बोर्ड समक्ष प्रश्नावली छलफल गरी उक्त बोर्डद्वारा प्रश्नावलीलाई अन्तिम रूप दिइयो।
- चौथो प्रश्नावली अन्तिम चरणको छलफल पछि कार्यन्वयनको लागि गाउँपालिकासंग सम्झौता गरी कार्यारम्भ गरियो।
- पाचौंमा गाउँपालिकाको बोर्ड बैठक बसी गणकहरू छनौट गर्ने सम्बन्धमा छलफल गरी प्रत्येक वडावाट २ देखि ४ जना सम्म राख्ने निर्णय गरियो र उक्त गणकहरू प्रत्येक वडा कार्यालयमा हाल कार्यरत सामाजिक परिचालक, भेटनरी तथा कृषि जे.टि.ए हुने गरी कार्यशालाको अन्त्य गरियो। त्यस पछि गणकहरूलाई अभिमुखिकरण तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरियो।

१.४.३ सहजकर्ता तथा गणक अभिमुखीकरण र परिचालन

यस नौगाड गाउँपालिकाले आफ्नै नेतृत्वमा पार्श्व चित्र निर्माण गर्न लागेको हुँदा गाउँपालिकाको बोर्ड बैठक बसी गणकहरू छनौट गर्ने सम्बन्धमा छलफल गरी प्रत्येक वडावाट २ देखि ४ जना सम्म राख्ने निर्णय गरियो र उक्त गणकहरू प्रत्येक वडा कार्यालयमा हाल कार्यरत सामाजिक परिचालक, भेटनरी तथा कृषि जे.टि.ए हुने गरी १ जना गाउँपालिका कर्मचारी मध्येबाट छनौट भई आएको सुपरभाइजरको रोहवरमा सम्बन्धित वडामा नै खटाइयो। गणकलाई प्रश्नावली भर्ने तरिका सिकाई सर्वेक्षण गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाई सम्बन्धित व्यक्तिहरूलाई अनुगमन गर्ने कार्य सुचारु गरियो।

१.४.४ तथ्यांक संकलन

तथ्यांक संकलन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित सूचना प्रणालीमा व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले प्रथम चरणमा प्रश्नावली भरी प्रत्येक घरधुरीको स्थानीय निकायमा **Census** को थालनी गरियो । त्यस अर्न्तगत उत्तरदाताको साथै घर परिवारको सम्पूर्ण विवरण भर्नको लागि प्रश्नावली निर्माण गरी सर्वेक्षण कार्य सुचारु गरियो ।

१.४.५ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्शा तयारी

तथ्याङ्क प्रशोधन कार्यका लागि प्रश्नावलीबाट प्राप्त **Data Coding, Editing** गरी **Data Entry** गर्ने कार्य प्रारम्भ गर्नुका साथै आवश्यक प्रवन्ध मिलाइयो । तत्पश्चात **Data Cleaning** का लागि आवश्यक प्रकृया अपनाइयो । जसमा **Data** मिले नमिलेको हेर्न, अनावश्यक अथवा वास्तविकता भन्दा ठूलो तथ्यांक **Outline** हेर्ने । इकाई, मुल्य, मौसम, उत्पादन, विक्रि वितरण आदि जस्ता महत्वपूर्ण कुराहरू वास्तविकता हुन् कि होइनन् (**Consistency Error**) हेर्नको लागि विश्लेषण कार्यमा समावेश गर्ने गरि तयारी गरियो । अन्त्यमा परिच्छेद र विषयवस्तु अनुसारका आधारमा श्रोत नक्साहरू बनाउने कार्यको पनि छलफल गरियो ।

१.४.६ वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयारी

मन्त्रालयले बनाएको मापदण्डको आधारमा प्रश्नावली तयार गरियो । प्रश्नावलीको आधारमा तथ्यांक संकलन गरियो । सोही तथ्यांकलाई सूचना प्रविधिको माध्यमबाट अध्ययनको लागि वस्तुगत विवरण पुस्तिका तयार पार्ने तयारी गरियो । सो वाहेकका तथ्यांक तथा अन्य सूचनाहरू गाउँपालिकाको विभिन्न चरणमा गोष्ठी र छलफल चलाई अन्य विवरणहरू लिइयो र त्यसबाट पनि नआएका विवरणहरूलाई सम्बन्धित निकायहरूबाट संकलन गरी वस्तुगत विवरणको मस्यौदा तयार पारियो ।

१.४.७ वस्तुगत विवरण सुभाब संकलन

वस्तुगत विवरण मस्यौदा तयार भइसकेपछि गाउँपालिकाको कार्यकारिणी बोर्ड र स्थानीय सरोकारवालाहरू समक्ष प्रस्तुतीकरण गरी सुभाब संकलन गरियो ।

१.४.८ गाउँपालिका वस्तुगत विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

सम्बन्धित विषयगत विज्ञ र गाउँपालिकाका कर्मचारीद्वारा आआफ्ना विषय र क्षेत्रका लागि तोकिएको ढाँचामा क्षेत्रगत **Profile** तयार पारी सम्बन्धित विषयगत योजना तर्जुमा समितिमा छलफल गर्ने र अन्तिम रूप दिइयो । विषयगत योजना तर्जुमा समितिद्वारा सिफारिस भई आएको विषयगत **Profile** लाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, गाउँपालिकाका सम्बन्धित कर्मचारी र विषयगत विज्ञको टीमले एकिकृत गरी गाउँ **Profile** को मस्यौदा तयार पारी निर्देशक समितिमा पेश गरियो । निर्देशक समितिद्वारा गाउँपालिका **Profile** उपर छलफल गरी गाउँपालिका **Profile** लाई अन्तिम रूप दिने र गाउँ कार्यपालिकामा पेश गर्ने । गाउँ कार्यपालिकाद्वारा प्रस्तावित गाउँपालिका **Profile** को अन्तिम मस्यौदामा छलफल गरी स्वीकृत गर्ने । स्वीकृत गाउँपालिका वस्तुगत विवरणलाई अन्तिम रूप दिने ।

१.५ वस्तुगत विवरणको सीमा

राष्ट्रिय योजना आयोग र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले निर्धारण गरे बमोजिम गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गर्दा प्रयोग गरिएका तथ्यांकहरूको स्रोत र आधार वर्ष खुलाईएको छ । गाउँपालिकाका विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालय, अन्य संघसंस्थाले उपलब्ध गराएका तथ्यांक, केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, विभिन्न मन्त्रालय, विभागहरू, गाउँपालिका स्वयम् आदि स्रोतहरूबाट उपलब्ध तथ्यांकको आधारमा यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।

बस्तुगत विवरणको अवधारणा अनुसार यसले नौगाड गाउँपालिकाको सम्पूर्ण पक्षको यथार्थ जानकारी सरल एवम् स्पष्ट रूपमा दिएको छ । अध्ययनलाई यथासक्य **Fact base** त बस्तुगत बनाउने प्रयास गरिएको छ । तैपनि स्रोत, साधन तथा समयको परिधीले यस अध्ययनलाई केही सिमिततामा बाँधेको छ । यस अध्ययनमा निर्धारित उद्देश्यका आधारमा आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ ।

वैज्ञानिक योजना पद्धतिका लागि विश्वासनीय तथा भरपर्दो तथ्याङ्कीय आधार महत्वपूर्ण हुन्छ । यसले विकासात्मक पक्षहरूको तुलनात्मक अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण, विवेचना गर्न सम्भावनाहरूको खोजी गर्न सही तथ्याङ्कले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने हुनाले नगरमा रहेका विषयगत कार्यालयहरू तथा अन्य संघसंस्थाहरूको तथ्यगत बस्तुस्थिति भल्कने गरी उपलब्ध भए सम्मका सूचनाहरूलाई व्यवस्थित ढंगले सङ्कलन गरी यो गाउँपालिका बस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । कुनै पनि स्थानीय तह वा गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रको विकासको लागि भरपर्दो तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको छ ।

चौधौ योजना (२०७३/७४-२०७५/७६) ले पनि गाउँपालिकाहरूले तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्ने कार्यलाई नीतिगत प्राथमिकता दिएको र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको (सचिवस्तर) निर्णयले पनि विकास योजना सम्बन्धी धनका लागि गाउँपालिकाहरूले भौगोलिक सूचना केन्द्र स्थापना र मानव स्रोत विकास योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने थप दायित्व उल्लेख गरेको छ । यसै प्रयोजनको लागि यस गाउँपालिकाको बस्तुस्थिति भल्कने गरी गाउँपालिका पार्श्वचित्र विवरण **(Rural Municipal Profile)** तयार गरिएको हो ।

परिच्छेद-२
गाउँपालिकाको चिनारी

२.१ दार्चुला जिल्लाको भौगोलिक अवस्थिति

समुद्री सतहदेखि ५१८ मीटर देखि ७१३२ मिटरको उचाईमा पर्ने हिमाली जिल्लाको सुदूरपश्चिम प्रदेशमा पर्ने दार्चुला एक भौगोलिक विकटता भएता पनि प्राकृतिक, धार्मिक, र श्रोत साधनका दृष्टिले धनी जिल्ला हो। नेपालको राजधानी काठमाडौं देखि करिब १००० कि.मि.को दुरीमा रहेको छ। विश्व मानचित्रमा यो जिल्ला २९ डिग्री ३६ मिनेट उत्तर देखि ३० डिग्री १५ मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८० डिग्री २२ मिनेट पूर्व देखि ८१ डिग्री ०९ मिनेट पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको छ। यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २३२२ वर्ग कि.मि रहेको छ भने यस जिल्लाको पूर्वमा वझाङ जिल्ला, पश्चिममा भारतको उत्तराखण्ड प्रदेशको पिथौरागढ, उत्तरमा चीनको स्वशासित क्षेत्र तिब्बत र दक्षिणमा बैतडी जिल्ला रहेका छन्। जैविक विविधता, वनजङ्गल, हरियाली पहाड, हिमाल विभिन्न किसिमका जडिबुटी, मनग्य खेतीयोग्य जमिन, मानव निर्मित पाटीपौवा, एतिहासिक मठमन्दिर, पुरानो दरबारहरू यस जिल्लाका सम्पत्ति हुन्। यस जिल्लाको अग्लो अपी हिमाल, लिपुलेक आदि जिल्लाको आकर्षणको केन्द्र रहेका छन्। यस्तै चीनको तिब्बत क्षेत्रमा अवस्थित हिन्दुहरूको महत्वपूर्ण तीर्थस्थल तथा पर्यटकीय महत्व समेत बोकेको मानसरोवर जाने प्रमुख मार्गको रूपमा समेत दार्चुला जिल्ला रहेको छ। यस जिल्लाको सदरमुकाम खलंगा महाकाली नदीको किनारमा भारतको धारचुला सित जोडिएर रहेको छ। वार्षिक औषत वर्षा २१२९ मि.मि रहेको त्यस्तै औषत तापक्रम न्यूनतम ५.७० सेन्टीग्रेड र अधिकतम २८.६० सेन्टीग्रेड रहेको पाईन्छ।

२.२ नौगाड गा.पा.को ऐतिहासिक चिनारी तथा नामांकरण

दार्चुला जिल्लाको उत्तरपूर्व भागमा अवस्थित नौगाड गाँउपालिका साविकका ४ वटा गा.वि.स.हरू (ईयरकोट, खार, सिप्टी र धुलिगडा) मिलेर बनेको छ र दार्चुला सदरमुकामबाट करिब २८ किमि टाँढा रहेको छ। यस गा.पा.को क्षेत्रफल १८०.२७ वर्ग किलोमिटर रहेको छ। यस गा.पा.को पूर्वमा अपि हिमाल गा.पा, उत्तरमा महाकाली नगरपालिका, पश्चिममा शैल्यशिखर नगरपालिका र दक्षिणमा मार्मा गा.पा. पर्दछ। कुल ६ वटा वडामा विभाजित यस नौगाड गा.पा.को जनसंख्या १८० ९७ रहेको छ। यस नौगाड गाउँपालिकामा विभिन्न जातजातिहरू रहेका छन्। जसमा धामी, ठगुन्ना, टमटा, ओड, दमाइ, लुहार, कामी, भुल, जोशी, भट्ट, बम, महता, सितोली, डडाल, मन्याल, जुहारी, कार्की, सितोली, महर, ठेकरे, आदी जातजातीहरू यस नौगाड गाँउपालिकामा बसोबास गर्दै आएका छन्।

२.३ दार्चुलाको राजनैतिक अवस्था

स्थानीय तह पुनर्संरचना अनुसार दार्चुला जिल्ला एक संसदीय विकास क्षेत्र तथा २ प्रदेश संसदीय विकास क्षेत्र, २ नगरपालिका, (वडा संख्या १८) ७ गाउँपालिका (वडा संख्या ४३) गरी जम्मा ६१ वडाहरूमा विभाजित छ। व्याँस गाउँपालिका भारत र चीनसंग सिमाना जोडिएको छ त्यस्तै दुहुँ गाउँपालिका, महाकाली नगरपालिका, मालिकार्जुन गाउँपालिका र लेकम गाउँपालिका भारतसंग सीमाना जोडिएको छ।

२.४ धरातलीय अवस्था

यहाँको भौगोलिक बनावट भिरालो जमिन र पहाडी भुभागमा विभाजित रहेको छ। भौगोलिक विषमताको कारणले गर्दा यो क्षेत्र वनस्पति तथा वन्य जन्तुहरूको विविधताले सम्पन्न रहेको छ। अधिकांश भाग भिरालोपन, विविध प्रकारको वन क्षेत्र, घाँसे मैदान र पानीको स्रोतहरूले भरिपूर्ण रहेको छ। विभिन्न जातजातिको पराम्परागत भेषभुषा, रितीरिवाज र लोक सस्कृति पर्यटन प्रवर्धनका लागि उपयोगी छन्। सडक सञ्जाल, विद्युत, सूचना र संचारको अलावा पर्यटन पूर्वाधारको विकास भएमा धार्मिक, कृषि, वनमा आधारित ग्रामिण पर्यटन विकास मार्फत समग्र नौगाड गाँउपालिकाको विकासमा टेवा पुग्ने देखिन्छ।

२.५ प्राकृतिक सम्पदा

जैविक विविधताका दृष्टिकोणले यस क्षेत्रमा स्तनधारी वन्यजन्तुहरूको साथसाथै विभिन्न प्रजातिको घस्रिने

जीवजन्तुहरू, चराचुरिङ्गीहरू प्रशस्त संख्यामा पाइनुका साथै महत्वपूर्ण वनस्पतिहरू (सल्ला, गुराँस आदि) लगायत मुल्यवान जडीबुटीहरू पाइन्छ ।

यस गाउँपालिकाको वनक्षेत्रमा गैरकाष्ठ वन पैदावार खास गरी जडिबुटी र सुगन्धित विरुवाहरू प्रयाप्त मात्रामा पाइन्छन् । यहाँका जंगलमा दुर्लभ, बहुमूल्य तथा महत्वपूर्ण जडीबुटीहरू टिमुर, चिराइतो पाशाणभेद, दालचिनी, काउलो बोक्रा, सतुवा, जटामसि, तितेपाती, रिठा, कट्की आदि पाइन्छन् । यस प्रकारको बहुमूल्य जडीबुटीहरूलाई सामुदायिक वन, कबुलियती वन र सार्वजनिक तथा निजी वन क्षेत्रहरूमा व्यावसायिक रूपमा खेती गरी गैरकाष्ठ वन पैदावारमा आधारित उद्यमहरू स्थानीयस्तरमा सञ्चालन गर्न सकेमा स्थानीय जनताको जीविकोपार्जनमा पनि टेवा पुग्न सक्ने देखिन्छ ।

नौगाड गाउँपालिकामा भौगोलिक विविधता पाइन्छ । अधिकांश भाग भिरालोपन, विविध प्रकारको वन क्षेत्र, घासे मैदान र पानीको स्रोतहरूले भरिपूर्ण रहेको छ । यही विषमताले गर्दा यस क्षेत्रमा स्तानधारी वन्यजन्तुहरूका साथसाथै विभिन्न प्रजातिका घसिने जीवजन्तुहरू पनि पाइन्छन् । यस क्षेत्रमा पाइने मूल्य जीवजन्तुमा मृग, रतुवा, थार, चितुवा, स्याल, बदेल, भालु, बादर, जरायो, रायपाटे बाघ, दुम्शी आदि तथा चरचुरिङ्गीहरूमा कालिज, ढुङ्कुर, न्याउली, कोइली, काँग, सारस, सुगा, च्याकुरा, प्याउरो आदि प्रशस्त मात्रा पाइन्छन् ।

जलस्रोत

यस नौगाड गाउँपालिकाको बनावट भिरालो जमिन, समथर जमिन, उच्चा डाँडाहरू तथा विभिन्न पानीका मुहानहरू पनि रहेका छन् । जस्तै नौगाड नदी, सुकेखोला, धुलिगाड खोला, रैचुगाड खोला, होपरी खोला, खार खोला आदि पानीका स्रोतहरू रहेका छन् । जलविद्युत उत्पादन, सिंचाई, लघुजलविद्युत, खानेपानीमा यी स्रोतहरूको उपयोग बढाउन सकेमा यस क्षेत्रको बिकासमा टेवा पुग्ने देखिन्छ ।

खेतीयोग्य जमिन

यस गा.पा.को करिब २३५९६ रोपनी क्षेत्रफल कृषि क्षेत्रले ओगटेको छ । पहाडी भूबनोटले गर्दा अधिकांस जमिन भिरालो छ । यहाँको मुख्य बाली मकै, गहुँ, हुन् भने समथर जमिन तथा बेशीमा केहि धान खेती पनि हुन्छ । पर्याप्त सिंचाईको व्यवस्था नहुनु, किसानका लागि समयमा उन्नत मल बिरुको व्यवस्था हुन नसक्नु, र परम्परागत खेती प्रणालीमा आधुनिकिकरण हुन नसक्दा उत्पादन न्युन रहेको छ ।

खानी

यस क्षेत्रमा फलाम, सिसा, खरी र चुनढुंगा जस्ता खानीजन्य पदार्थको सम्भावना रहेको छ । तर खानीजन्य पदार्थको विस्तृत सर्वेक्षण र उत्खननका प्रयास नभएकाले उपलब्ध परिमाण एकिन हुन सकेको छैन ।

२.६ सांस्कृतिक उत्कृष्टता

खसआर्य समुदायको बाहुल्यता रहेको यस क्षेत्रको पराम्परागत भेषभुषा, रितीरिवाज र लोकसंस्कृति पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि उपयोगी छन् । सडक संजाल, विद्युत, सरंचना र संचारको अलावा पर्यटनपूर्वाधारको बिकास भएमा धार्मिक, कृषि, वनमा आधारित ग्रामिण पर्यटन बिकास मार्फत समग्र गाउँपालिकाको बिकासमा टेवा पुग्ने देखिन्छ ।

यस नौगाड गाउँपालिकामा विभिन्न धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरू पनि रहेका छन् । जसमध्ये नौगाड गाउँपालिकाको सबैभन्दा अग्लो स्थानमा रहेको सिद्धको टोपी पनि एक हो । यस्तै दार्चुला जिल्लाकै प्रसिद्ध धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल छिपुलथान, लगायत थुप्रै धार्मिक तथा पर्यटकीय ठाउँहरू पनि यस नौगाड गाउँपालिका भित्र रहेका छन् । भौगोलिक हिसाबले विकट रहे पनि नौगाड गाउँपालिका प्राकृतिक रूपमा एकदमै सुन्दर र रमणीय ठाउँ रहेको छ । यहाँको प्राकृतिक सुन्दरता पर्यटकहरूलाई स्वागत गर्न प्रतिकारत छ तर आवश्यक पूर्वाधार र प्रचारप्रसारको कमीले हालसम्म पर्यटक उलेखनीय रूपमा आएको पाइँदैन । यहाँको मौलिक संस्कृति र विभिन्न नाचगानहरू जस्तै देउडा र जीवनपद्धति पनि पर्यटनको लागि आकर्षक हुन सक्छन् ।

२.७ विकासका सम्भावनाहरू

दार्चुला जिल्लामा धार्मिक, प्राकृतिक, सांस्कृतिक, एवम् साहसिक पर्यटनका लागि निकै महत्वपूर्ण सम्भावनाहरू भएका क्षेत्रहरू रहेका छन् । प्रमुख धार्मिक क्षेत्रहरूमा धर्मी गुफा (खण्डेश्वरी), शिखर डाडा, मालिकार्जन, मालिकार्जन, हुनैनाथ मन्दिर हुनैनाथ, जयपुर मन्दिर रिठाचौपाता, बन्तोली मन्दिर बोहरीगाँउ, महलको भग्नावशेष देवल, गोकुलेश्वर शिव मन्दिर गोकुलेश्वर लटिनाथ मन्दिर, छिपुलथान क्षेत्र, सिप्टी विनायक, दुर्गा मन्दिर, सिद्ध टोपी, नागु भवानी, रहेका छन् भने साहसिक पर्यटकका लागि अपी हिमाल ७३२ मि. (घुषा), व्याँस हिमाल ६७७० मि. (व्यास), नाम्पा ६७५४ मि. (व्याँस), लिपुलेक ५००० मीटर लगायतका क्षेत्रहरू छन् । अन्य पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा बोहरीगाउँ महलको भग्नावशेष (उकू), सुर्मासरोवर ताल (खण्डेश्वरी), आदि रहेका छन् । सुदूरपश्चिमका प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रहरूको (शैलेश्वरी, मेलौली, त्रिपुरासुन्दरी, निगलाशैनी, खप्तण्ड क्षेत्र, अपी हिमाल) भ्रमण गर्ने पर्यटकलाई पनि आकर्षण गराउन सकिन्छ ।

हिमाली जिल्ला भएकोले भिरालो जमिनमा जडिवुटी तथा वनस्पति खेतीको प्रचुर सम्भावना रहेको छ । व्यवस्थित रूपमा जडीवुटीको व्यवस्थापन तथा प्रशोधन गर्न सके यस गाउँपालिका सहित समग्र जिल्लाको आयआर्जन गर्ने एक प्रमुख श्रोत बन्न सक्छ ।

स-साना जलविद्युतका आयोजनाहरूको पनि प्रचुर सम्भावना देखिन्छ । जसले गर्दा विद्युतमा आधारित कुटिर उद्योगहरू सञ्चालन गर्न सकिने देखिन्छ ।

२.८ ग्राहस्थ उत्पादन, मानव विकास सूचकांक र गरिवी

मानव विकास सूचकांकमा पनि दार्चुला जिल्ला औसत नेपाल र पहाडी जिल्लाको तुलनामा अलिकति पछाडि परेको तथ्य तल प्रस्तुत तालिकाले भल्काउछ ।

तालिका नं. २.८

दार्चुला जिल्लाको मानव विकास सूचकांक

सूचकहरू	क्षेत्र			
	दार्चुला	सुदूरपश्चिम	सुदूरपश्चिम पहाड	नेपाल
सरदर आयु (वर्ष)	६९.०५	६६.८४	६५.८७	६८.८
सालाखाला शिक्षा वर्ष	३.४८	३.२७	२.७९	३.९
प्रौढ शिक्षादर (%)	५८.२	६६.८४	४८.८९	५९.५७
प्रति व्यक्ति आमदानी	६२७	७६७	५३८	११६०
मानक विकास सूचाङ्क (१०)	०.४६४	०.४९३	०.४६	०.५४१
मानक विकास सूचाङ्क (२०)	०.३९५	०.४३५	०.३८६	०.४९
जनसंख्या (२०११ जनगणना)	१३३२७४	२५५२५१७	४६३३४५	२६,४९४,५०४
४० वर्ष भित्रै मर्न सक्ने (%)	९.०४	९.५३	१५.७२	७.५२
असुरक्षित पानी (%)	१७.३९	१९.८६	२७.९१	१७.०९
५ वर्ष मुनिका कुपोषित बालबालिका (%)	४७.८	४६.४	५५.५	४०.५०
मानविय गरिवी सूचक (%)	३३.०६	३४.८४	४१.२१	३१.१२

स्रोत : संयुक्त राष्ट्र विकास कार्यालय, मानव विकास प्रतिवेदन, २०१४ नेपाल

परिच्छेद-३
पारिवारिक विवरण तथा
जनसंख्याको अवस्था

३.१ घरधुरी तथा जनसंख्या वितरणको अवस्था

सर्वेक्षणका क्रममा स्थानीय समुदायले बताए अनुसार करिब ३० प्रतिशत युवा देश बाहिर रहेका छन् । यस गाउँपालिकाको ६ वटा वडामा कुल २७१६ घरधुरी र जनसंख्या १८०९७ रहेको छ । जसमध्ये महिलाको जनसंख्या ८८८४ प्रतिशत रहेकोछ । यस क्षेत्रमा बसोबास गर्ने मुख्य जातजातिमा क्षेत्री, बाहुन दलित र अन्य जातिको बसोबास रहेको छ भने बाहुल्यता चाहि क्षेत्री जातिकै देखिन्छ ।

तालिका नं. ३.१

वडाको आधारमा घरधुरी तथा जनसंख्याको वितरण

वडा न.	घरधुरी	जनसंख्या		
		पुरुष	महिला	जम्मा
१	४३४	१४१२	१३७२	२७८४
२	४१२	१४०९	१३२७	२७३६
३	३६५	१४९९	१३९८	२८९७
४	५७५	१७६२	१८४३	३६०५
५	२७२	८६२	८६४	१७२६
६	६५८	२२६९	२०८०	४३४९
जम्मा	२७१६	९२१३	८८८४	१८०९७

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

३.२ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा उमेर तथा लिंगको आधारमा १९ वर्ष भन्दा मुनिका बालबालिकाको जनसंख्या सबैभन्दा बढी ४७.३७ प्रतिशत क्रमशः युवा (२० वर्ष भन्दा माथि ६० वर्ष भन्दा मुनिका) ४५.५३ प्रतिशत र जेष्ठ नागरिकको जनसंख्या २.६१ प्रतिशत रहेको छ र ६० वर्षदेखि ७० सम्म ४.४९ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका नं. ३.२

उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्याको विवरण

उमेर समूह/ वडा	१		२		३		४		५		६		जम्मा	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
०-९	२८६	२६३	३१५	२५८	२७२	२५१	३६१	४३३	१८०	१८९	५९३	५०६	२००७	१९००
१०-१९	३४७	३९३	३१९	३५३	३६९	३४०	४७१	५३४	२१२	२२३	५५६	५४८	२२७४	२३९१
२०-२९	२५९	२२९	२५९	२५७	३३६	२८६	२६८	२४७	१८३	१६५	४१०	३०२	१७१५	१४८६
३०-३९	१९६	१६६	१९२	१७३	१९१	२०१	२३०	२५०	१०१	१०६	२३५	२३९	११४५	११३५
४०-४९	१२८	१२९	१३७	१३३	१२२	११९	१४३	१५५	६८	६९	१७७	१८२	७७५	७८७
५०-५९	९१	८८	७४	६६	१११	१०७	१३०	१०१	६१	५६	१५०	१५९	६१७	५७७
६०-६९	५५	७२	५५	५८	६४	५३	११२	७६	३६	३७	९७	९९		
७०-७९	४५	२३	३३	२८	२५	२९	३४	३३	१६	१५	४२	४४		
८०-८९	५	८	२५	०	८	११	१२	९	५	४	७	१		

१० भन्दा माथि	०	१	०	१	१	१	१	५	०	०	०	०		
जम्मा	१४१२	१३७२	१४०९	१३२७	१४९९	१३९८	१७६२	१८४३	८६२	८६४	२२६७	२०८०		

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

३.३ मातृभाषाको आधारमा घरधुरी विवरण

यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने सबै घरधुरीको मातृभाषा दार्चुलेली नेपाली रहेको छ ।

३.४ धर्मको आधारमा घरधुरी विवरण

यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने सबै घरधुरीको धर्म हिन्दू रहेको छ ।

३.५ जातिगत आधारमा अवस्थित घरधुरीहरू

यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने मुख्य जातजातीहरूमा क्षेत्री, बाहुन, दलित र अन्य रहेका छन् । कुल बसोबास गर्ने घरधुरीहरू मध्ये सबभन्दा बढी क्षेत्री ८९.८८ प्रतिशत क्रमशः, बाहुन ०.३३ प्रतिशत, दलित ९.४३ प्रतिशत र अन्य ०.३६ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका नं. ३.५

जातिगत आधारमा अवस्थित घरधुरीको विवरण

वडा नं.	क्षेत्री	दलित	बाहुन	जम्मा घरधुरी
१	४२७	४	३	४३४
२	३६१	५१	०	४१२
३	३३२	३१	२	३६५
४	५०२	७३	०	५७५
५	२४३	२९	०	२७२
६	५८६	६८	४	६५८
जम्मा	२४५१	२५६	९	२७१६

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

३.६ मुख्य पेशाको आधारमा घरमुलीको विवरण

यस गाउँपालिकाको सबै वडामा बसोबास गर्ने ७७.१७ प्रतिशत घरमुलीको प्रमुख पेशा कृषि रहेको छ । त्यस्तै व्यापार व्यवसाय गर्ने घरधुरी मात्र ३.९४ प्रतिशत रहेको र वैदेशिक रोजगार, उद्योग, नोकरी र दैनिक ज्यालादारी गर्ने घरधुरीहरू १८.८९ प्रतिशत भन्दा कम रहेका छन् ।

तालिका नं. ३.६

मुख्य पेशाको आधारमा घरमुलीको विवरण

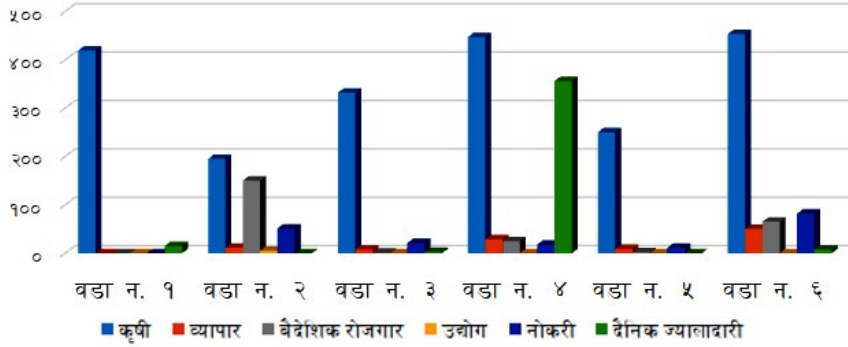
मुख्य पेशा	वडा नं.	जम्मा					
	१	२	३	४	५	६	जम्मा
कृषि	४१९	१९५	३३२	४४७	२५०	४५३	२०९६
व्यापार	०	११	८	२९	९	५०	१०७
वैदेशिक रोजगार	०	१५०	१	२५	२	६५	२४३

उद्योग	०	५	०	०	०	०	५
नोकरी	०	५१	२१	१८	११	८२	१८३
दैनिक ज्यालादारी	१५	०	३	५६	०	८	८२
जम्मा	४३४	४१२	३६५	५७५	२७२	६५८	२७१६

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

स्तम्भ चित्र नं. ३.६

मुख्य पेशाको आधारमा घर मुलीको विवरण

३.७ उमेर अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने कुल जनसंख्याको करिब २०.१८ प्रतिशत जनसंख्या उमेर अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या भित्र पर्दछन् ।

तालिका नं. ३.७

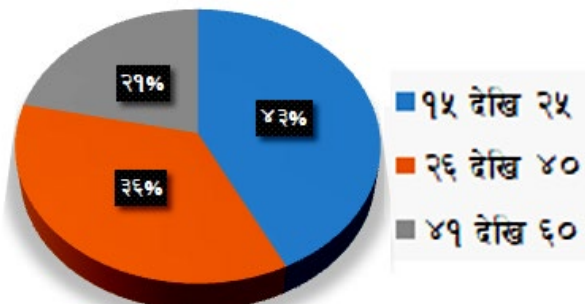
उमेर अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

उमेर समुह	जनसंख्या
१५ देखि २५	४३६२
२६ देखि ४०	३६५२
४१ देखि ६०	२२०५
जम्मा	१०२१९

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ३.७

उमेर अनुसार आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्या विवरण

३.८ अपांगताको आधारमा जनसंख्या विवरण

३.८.१ : अपांगताको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा कुल अपांगहरूको जनसंख्या ७२ रहेकोमा पूर्ण अशक्त अपांगताको संख्या १८, अति अशक्त अपांगताको संख्या ३१ जना, मध्यम अपांगताको संख्या १२ जना र सामान्य अपांगताको संख्या ११ रहेको छ ।

तालिका नं. ३.८.१

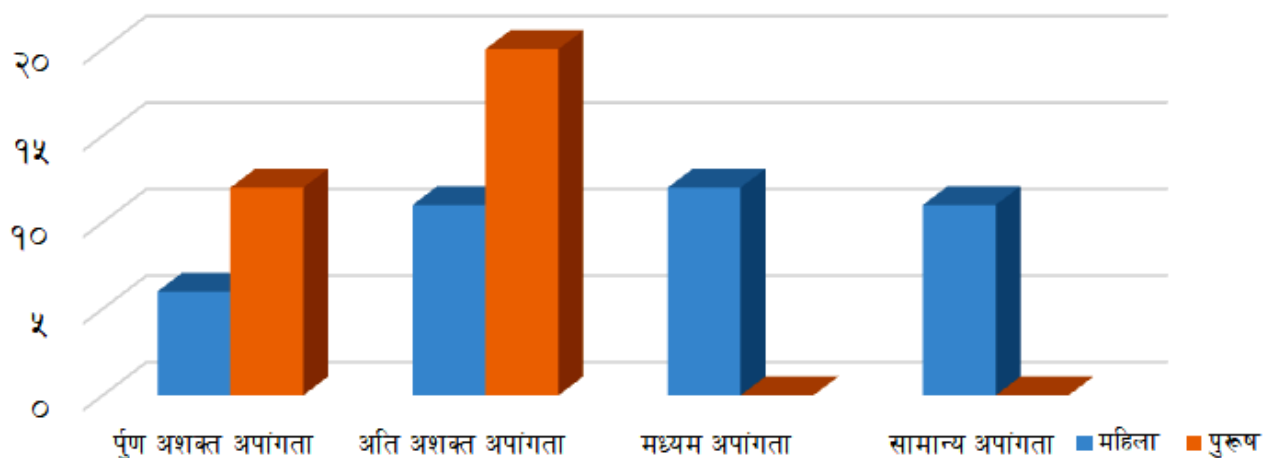
अपांगताको आधारमा जनसंख्या विवरण

सि.न.	लिंग	अपांगताको आधारमा जनसंख्याको विवरण			
		पूर्ण अशक्त अपांगता (रातो रंगको परिचय पत्र)	अति अशक्त अपांगता (निलो रंगको परिचय पत्र)	मध्यम अपांगता (पहेलो रंगको परिचय पत्र)	सामान्य अपांगता (सेतो रंगको परिचय पत्र)
१	महिला	६	११	१२	११
२	पुरुष	१२	२०	०	०
जम्मा		१८	३१	१२	११

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका

स्तम्भ चित्र नं. ३.८.१

अपांगताको आधारमा जनसंख्या विवरण

३.८.२ : अपांगता परिचय पत्र लिएका बालबालिकाको जनसंख्या विवरण

यसैगरी विभिन्न वर्गिकरणको अपांगता परिचय पत्र लिएका बालबालिकाको संख्या २४ रहेको छ ।

तालिका नं. ३.८.२

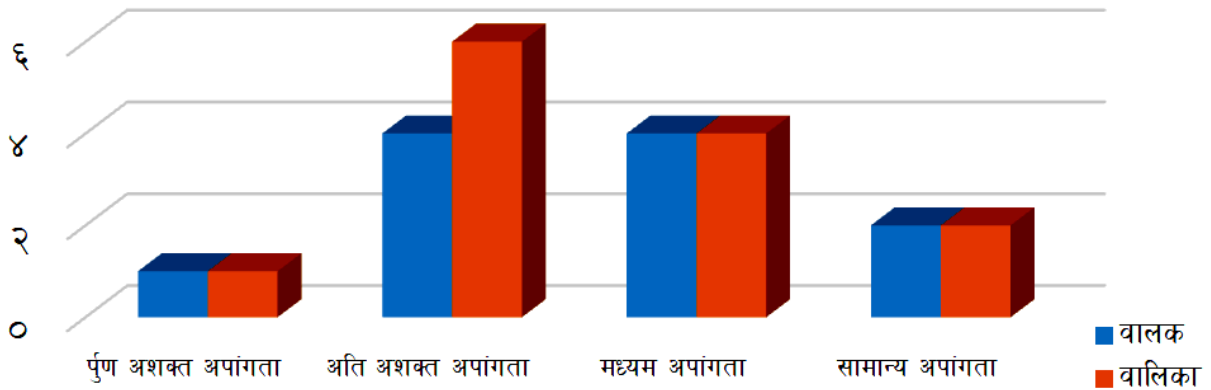
अपांगता परिचयपत्र लिएका बालबालिकाको जनसंख्या विवरण

सि.न.	बालबालिका	परिचय पत्र लिएका बालबालिकाको विवरण			
		पूर्ण अशक्त अपांगता (रातो रंगको परिचय पत्र)	अति अशक्त अपांगता (निलो रंगको परिचय पत्र)	मध्यम अपांगता (पहेलो रंगको परिचय पत्र)	सामान्य अपांगता (सेतो रंगको परिचय पत्र)
१	बालक	१	४	४	२
२	बालिका	१	६	४	२
जम्मा		२	१०	८	४

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका

स्तम्भ चित्र नं. ३.८.२

अपाङ्गता परिचय पत्र लिएका बालबालिकाको जनसंख्या विवरण

३.९ बसाईसराई सम्बन्धि विवरण

यस नौगाड गाउँपालिकामा बसाई सरी आउने परिवार ४ छन् भने यस गाउँपालिकाबाट अन्यत्र जिल्ला जस्तै कैलाली र कञ्चनपुर बसाई सरी जाने जम्मा जनसंख्या ४६ रहेका छन् ।

३.१०. ब्यक्तिगत घटना सम्बन्धि विवरण

३.१०.१ ब्यक्तिगत घटना सम्बन्धि विवरण

यस गाउँपालिकामा आ. व. २०७४।०७५ मा कुल जन्म दर्ता संख्या ९०२ र कुल मृत्यु दर्ता संख्या ९५ रहेको छ ।

तालिका नं. ३.१०.१

ब्यक्तिगत घटना दर्ता विवरण (आ.व. २०७५।०७६ चैत्र मसान्तसम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)

सि.न	उमेर समुह अनुसार ब्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धि विवरण	जन्म दर्ता		मृत्यु दर्ता		विवाह दर्ता	बसाईसराई	
		महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	जोडी	आएको	गएको
१	५ वर्ष सम्म	३१०	३३९	१८	२५	८४	१	२२
२	५ देखि १८ वर्ष सम्म	१०१	९२	०	२	०	०	७
३	१८ वर्ष भन्दा माथि	४४	१६	२५	२५	५०	१	१७
जम्मा		४५५	४४७	४३	५२	१३४	२	४६

श्रोत : वडा कार्यालयहरू, नौगाड गाउँपालिका

३.१०.२ नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण विवरण

त्यस्तै नागरिकता, नाता प्रमाणित तथा अन्य सिफारिसको संख्या क्रमशः ४८४, ८५ र १२८९ रहेको छ ।

तालिका नं. ३.१०.२

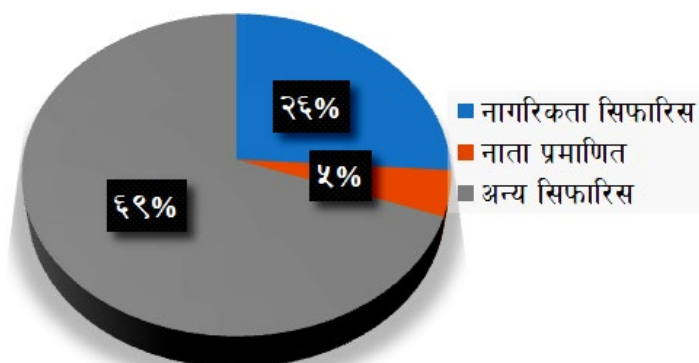
आर्थिक वर्ष २०७५।०७६ मा भएको नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण विवरण

सि.न.	नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण	सिफारिस तथा प्रमाणित संख्या
१	नागरिकता सिफारिस	४८४
२	नाता प्रमाणित	८५
३	अन्य सिफारिस	१२८९
जम्मा		१८५८

श्रोत : वडा कार्यालयहरू, नौगाड गाउँपालिका

वृत्त चित्र नं. ३.१०.२

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा भएको नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण

३.११ सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राहि विवरण

आ. व. २०७४/०७५ कुल जेष्ठ नागरिक संख्या ३०८ दलित जेष्ठ नागरिक संख्या ९० र कुल एकल महिला संख्या २५० रहेको छ।

तालिका नं. ३.११

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरूको विवरण

वडा न.	जेष्ठ नागरिक		दलित वर्ग		पुर्ण अपांग		आंशिक अपांग		बाल सुरक्षा		ए क ल महिला
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
१	२२	३५	०	१	२	३	३	१	०	१	३
२	१६	२४	१४	१२	१	३	१	२	३५	४२	५६
३	१८	१९	६	२	१	१	१	३	१३	१३	४६
४	४१	३६	८	११	०	२	२	६	२३	१६	५९
५	१३	१६	८	८	०	२	२	३	१४	१२	३०
६	४१	२७	७	१३	२	२	२	४	२४	५५	५६
जम्मा	१५१	१५७	४३	४७	६	१३	११	१९	१०९	१३९	२५०

श्रोत : वडा कार्यालयहरू, नौगाड गाउँपालिका

परिच्छेद-४

आर्थिक अवस्था

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

४.१.१ वार्षिक आम्दानीको श्रोतको विवरण

वार्षिक आम्दानीको श्रोतहरूमा सबैभन्दा बढी क्रमशः कृषि उत्पादन ४५ प्रतिशत, ज्याला मजदुरी २५ प्रतिशत, वैदेशिक रोजगारी ६ प्रतिशत, पशुपंक्षी विक्री ५ प्रतिशत, जागिर ४ प्रतिशत, घोडा अथवा खच्चडबाट ढुवानी ३.५ प्रतिशत, लघु/उद्योग/व्यापार २.५ प्रतिशत, पेन्सन/सरकारी सुरक्षा भत्ता १.५ प्रतिशत, छिमेकी/साथीभाई/नातागोताबाट उपहार १.५ प्रतिशत, घरजग्गा अथवा व्यापारी थलोहरू भाडामा ०.५ प्रतिशत र दुध/दही/घ्यु/मह विक्री ०.५ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका नं. ४.१.१

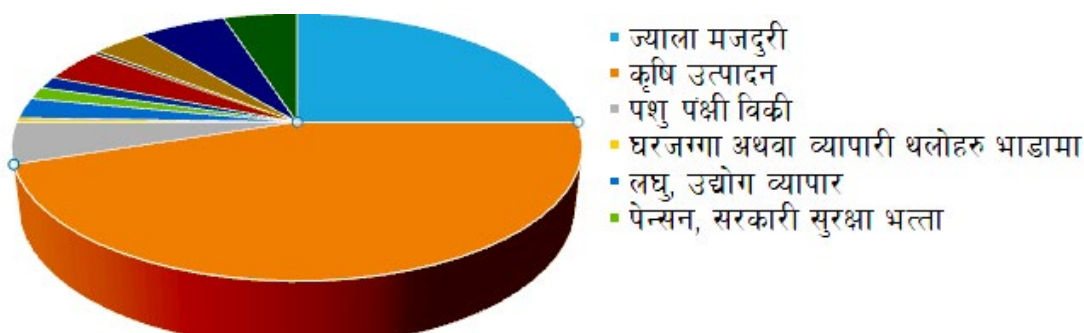
वार्षिक आम्दानी श्रोतको विवरण

सि.न.	श्रोतको विवरण	प्रतिशत	कैफियत
१	ज्याला मजदुरी	२५%	
२	कृषि उत्पादन	४५%	
३	पशु पंक्षी विक्री	५%	
४	घरजग्गा अथवा व्यापारी थलोहरू भाडामा	०.५%	
५	लघु, उद्योग व्यापार	२.५%	
६	पेन्सन, सरकारी सुरक्षा भत्ता	१.५%	
७	छिमेकी, साथीभाई, नातागोताबाट उपहार	१.५%	
८	जागिर	४%	
९	दुध, दही, घ्यु र मह विक्री	०.५%	
१०	घोडा अथवा खच्चड बाट ढुवानी	३.५%	
११	वैदेशिक रोजगारी	६%	
१२	अन्य	५%	
१३	१००.००%	
जम्मा			

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ४.१.१

वार्षिक आम्दानी श्रोतको विवरण

४.१.२ खाद्य पर्याप्तता अवस्था

यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने कुल घरधुरी मध्ये आफ्नो नियमित कृषि उत्पादनबाट ३ महिना सम्म खान पुग्ने घरधुरी ३२ प्रतिशत, ४ महिना देखि ६ महिना सम्म ४४ प्रतिशत, ७ महिना देखि ९ महिना सम्म १६ प्रतिशत, १० महिना देखि १२ महिना सम्म ८ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका नं. ४.१.२

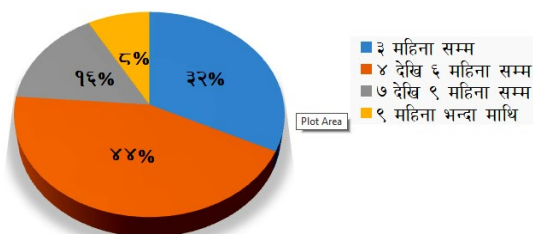
खाद्य पर्याप्तताको विवरण

सि.न.	खाद्यान्न सुरक्षा	घरधुरी संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	३ महिना सम्म	८७२	३२%	
२	४ देखि ६ महिना सम्म	११८८	४४%	
३	७ देखि ९ महिना सम्म	४२१	१६%	
४	९ महिना भन्दा माथि	२२०	८%	
जम्मा		२७०१	१००.००%	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ४.१.२

खाद्य पर्याप्तताको विवरण

४.१.३ वार्षिक खर्चको विवरण

यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने सबै घरधुरीले वार्षिक रुपमा जिविकोपार्जन गर्न गरेको खर्चहरूको योगदानमा सबै भन्दा बढी स्वास्थ्य हेरविचार/चिकित्सा १५ प्रतिशत रहेको छ त्यसैगरी क्रमशः, चाँडपर्व १३ प्रतिशत, खाद्यान्न १२ प्रतिशत, पशुपंक्षी खरिद १० प्रतिशत, शिक्षा (विद्यालय शुल्क, ट्युसन) १० प्रतिशत, कपडा र गहना ८ प्रतिशत, घर मर्मत सुधार ७ प्रतिशत, सामाजिक कार्य ५ प्रतिशत, घरेलु उपकरण वा टिकाउ सामान खरिद (जस्तै मोबाइल, टि.भी. रेडियो) ५ प्रतिशत, यातायात खर्च ४ प्रतिशत, कृषि उपकरण (जस्तै टेक्टर, हलो) ४ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका नं. ४.१.३

वार्षिक खर्चको विवरण

सि.न.	वार्षिक खर्चका शिर्षकहरूको विवरण	प्रतिशत	कैफियत
१	घरेलु उपकरण वा टिकाउ सामान खरिद (जस्तै: मोबाइल, टि.भी. रेडियो)	५%	
२	कृषि उपकरण (जस्तै टेक्टर, हलो)	४%	
३	सिचाई (पम्प, टयुवेल)	०%	
४	पशु पंक्षि खरिद	१०%	
५	घर मर्मत सुधार	७%	
६	चाँडपर्व	१३%	
७	स्वास्थ्य हेरविचार/चिकित्सा	१५%	
८	कपडा र गहना	८%	
९	खाद्यान्न	१२%	
१०	शिक्षा (विद्यालय शुल्क, ट्युसन)	१०%	
११	विजुली तथा इन्धन	०%	
१२	कृषिमा प्रयोग भएका सामान (विउ, विजन, मल, खाद आदी)	२%	
१३	कृषि खेतालालाई भुक्तानी	०%	
१४	यातायात खर्च	४%	

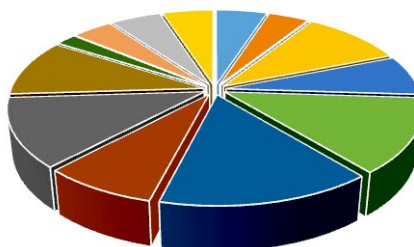
१५	सामाजिक कार्य	५%	
१६	अन्य.....	५%	
जम्मा		१००.००%	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ४.१.३

वार्षिक खर्चको विवरण

- घरेलु उपकरण वा टिकाउ सामान खरिद (जस्तै: मोबाइल, टि.भी. रेडियो)
- कृषि उपकरण (जस्तै टेक्टर, हलो)
- सिचाई (पम्प, टयुवेल)
- पशु पंक्ति खरिद
- घर मर्मत सुधार
- चाँडपर्व
- स्वास्थ्य हेरविचार/चिकित्सा
- कपडा र गहना
- खाद्यान्न
- शिक्षा (विद्यालय शुल्क, टयुसन)
- विजुली तथा इन्धन
- कृषिमा प्रयोग भएका सामान (विउ, विजन, मल, खाद आदी)
- कृषि खेतालालाई भुक्तानी
- यातायात खर्च
- सामाजिक कार्य
- अन्य.....

४.१.४ व्यापारिक केन्द्रहरूको विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख व्यापारिक केन्द्रको नाम तपसिलमा उल्लेख गरिए अनुसार रहेका छन ।

तालिका नं. ४.१.४

व्यापारिक केन्द्रहरूको विवरण

क्र.सं.	व्यापारिक केन्द्रहरूका नाम	मुख्य व्यापारिक वस्तुहरू	कैफियत
१	धुलिगडा खेडा	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ता कपडा, भाडाकुडा आदि	
२	सिष्टी	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ता कपडा, भाडाकुडा आदि	
३	होपरीगाड जामिर	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ता कपडा, भाडाकुडा आदि	
४	खार	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ता कपडा, भाडाकुडा आदि	
५	दल्लेख	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ता कपडा, भाडाकुडा आदि	
६	कसाड	दैनिक उपभोग्य वस्तु, लत्ता कपडा, भाडाकुडा आदि	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

४.१.५ औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसाय (निर्माण व्यवसायी समेत) सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका व्यवसायिक फर्म, पसल, तथा निर्माण व्यवसायी निम्नानुसार रहेका छन् ।

तालिका नं. ४.१.५

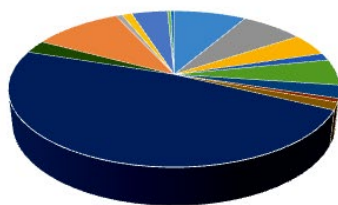
औद्योगिक तथा व्यापार र व्यवसायको विवरण

क्र.सं.	व्यापार, व्यवसाय र निर्माण व्यवसायीको विवरण	जम्मा संख्या
१	टेलर्स	२२
२	सुनचाँदी व्यवसायी	०
३	होटल व्यवसायी	१९
४	फेन्सी व्यवसायी	१२
५	क्लिनिक तथा औषधी व्यवसायी	४
६	तरकारी तथा फलफूल व्यवसायी	१४
७	इलेक्ट्रोनिक व्यवसायी	७
८	आर्ट व्यवसायी	२
९	बंगुर पालन	०
१०	फोटो स्टुडियो	४
११	किनारा पसल तथा व्यवसायी	१२५
१२	घडि रेडियो टि.भी मर्मत	७
१३	खाजाघर तथा चिया पसल	०
१४	मदिरा व्यवसाय	२७
१५	निर्माण व्यवसायी तथा सप्लायर्स	२
१६	पुस्तक व्यवसायी तथा फोटोकपी	३
१७	सहकारी	११
१८	बैंक	१
१९	भेटनरी	१
जम्मा		२६१

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण तथा गाउँपालिकाको कार्यलय

वृत्त चित्र नं. ४.१.५

औद्योगिक तथा व्यापार व्यवसायको विवरण

- टेलर्स
- फेन्सी व्यवसायी
- इलेक्ट्रोनिक व्यवसायी
- फोटो स्टुडियो
- खाजाघर तथा चिया पसल
- पुस्तक व्यवसायी तथा फोटोकपी
- भेटनरी
- सुनचाँदी व्यवसायी
- क्लिनिक तथा औषधी व्यवसायी
- आर्ट व्यवसायी
- किनारा पसल तथा व्यवसायी
- मदिरा व्यवसाय
- सहकारी
- होटल व्यवसायी
- तरकारी तथा फलफूल व्यवसायी
- बंगुर पालन
- घडि रेडियो टि.भी मर्मत
- निर्माण व्यवसायी तथा सप्लायर्स
- बैंक

४.१.६ बैदेशिक रोजगारी सम्बन्धि विवरण

४.१.६.१ बैदेशिक रोजगारी क्षेत्रको विवरण

यस गाउँपालिकाबाट बैदेशिक रोजगारीमा १५४ जना विभिन्न देशहरूमा क्रमशः १० प्रतिशत सेवा क्षेत्रमा १४ प्रतिशत औद्योगिक क्षेत्रमा, ९ प्रतिशत यातायात तथा (क्षेत्र नखुलेको) क्षेत्रमा र ४ प्रतिशत कृषि क्षेत्रमा काम गर्न गएका छन् ।

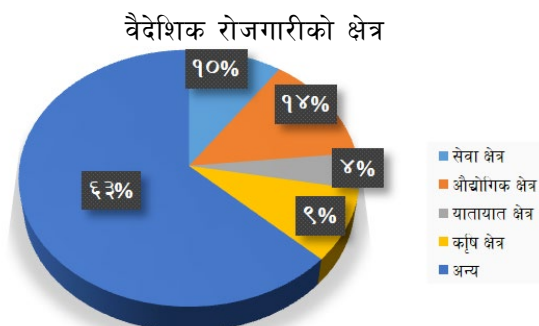
तालिका नं. ४.१.६.१

बैदेशिक रोजगारीको क्षेत्र

सि.न.	रोजगारीको क्षेत्रको विवरण	संख्या
१	सेवा क्षेत्र	१५
२	औद्योगिक क्षेत्र	२१
३	यातायात क्षेत्र	७
४	कृषि क्षेत्र	१४
५	अन्य	९७
जम्मा		१५४

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ४.१.६.१

४.१.६.२ बैदेशिक रोजगारीमा गएका देशको नाम र संख्याको विवरण

माथि उल्लेखित जनसंख्या ९ वटा देशमा विभिन्न क्षेत्रमा काम गर्न गएका छन् ।

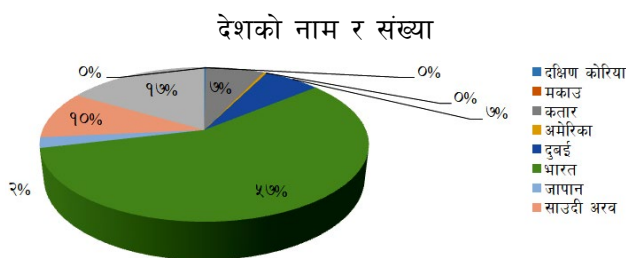
तालिका नं. ४.१.६.२

देशको नाम र संख्याको विवरण

सि.न.	देशको नाम	संख्या
१	दक्षिण कोरिया	१
२	मकाउ	०
३	कतार	३८
४	अमेरिका	२
५	दुबई	३६
६	भारत	३१५
७	जापान	१२
८	साउदी अरब	५५
९	मलेशिया	९१
जम्मा		५५०

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ४.१.६.२

४.१.७ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संशाधनको विवरण

तालिका नं.४.१.७

प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संशाधनको विवरण

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संशाधन																	जम्मा
	कृषि र पशु		इन्जिनियरि		वन		मेडिसिन		खाद्यप्रसोधन		वकल		पत्रकार		अन्य			
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु		
१	९	५	१	५	०	१	८	८	०	०	०	०	०	४	०	०	४१	
२	२	३	२	३	०	०	०	३	०	०	०	०	०	०	०	०	१३	
३	२	६	२	४	०	०	४	५	०	०	०	०	०	०	०	०	२३	
४	५	४	२	३	०	०	९	२	०	०	०	०	०	०	०	०	२५	
५	५	५	१	६	०	०	५	२	०	०	०	०	०	०	०	०	२४	
६	७	७	१	५	०	१	१२	५	०	०	०	१	०	१	१६	८	६४	
जम्मा																	१३६	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण ४.२ भू उपयोग तथा स्वामित्व

४.२.१ सिंचाई सुविधा सम्बन्धि विवरण

यस गाउँपालिकामा कुल खेतीयोग्य जमिन मध्ये वर्षैभरी सिंचाई हुने क्षेत्रफल ६५० र मौसमी सिंचाई हुने क्षेत्रफल ३०८२ मात्र रहेको छ ।

तालिका नं. ४.२.१

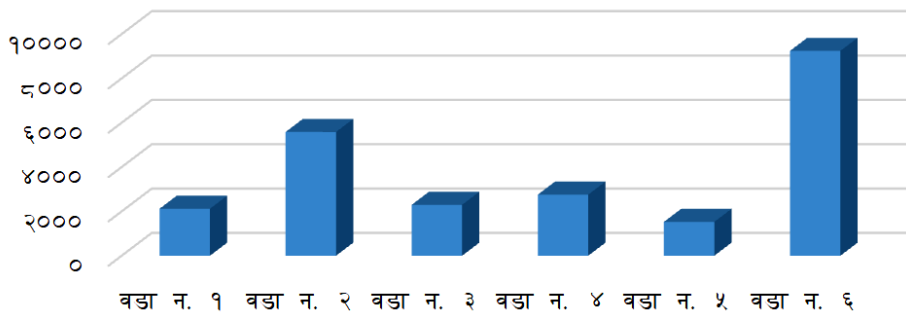
सिंचाई सुविधा सम्बन्धि विवरण

वडा नं.	कुल खेती योग्य जमिन (रोपनी)	सिंचाईको अवस्था (रोपनी) क्षेत्रफल		
		वर्षैभरी	मौसमी	सिंचाई नहुने
१	२११८	०	५५०	०
२	५५८२	०	५८२	०
३	२२९६	१५०	३००	०
४	२७५५	०	२५०	०
५	१५२५	३००	५५०	०
६	९२४०	२००	८५०	०
जम्मा	२३५१६	६५०	३०८२	०

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

स्तम्भ चित्र नं. ४.२.१

सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण

४.२.३ सिंचाई श्रोत सम्बन्धि विवरण

सिंचाईको श्रोत सम्बन्धि विवरणमा खोलाबाट ३२३ जना, मुहानबाट ३५८ जना, कुवा/ताल/पोखरीबाट १८ जना, र अन्य श्रोतबाट ० जनाले जमिन सिंचाई गर्ने गरेका छन् ।

तालिका नं. ४.२.३

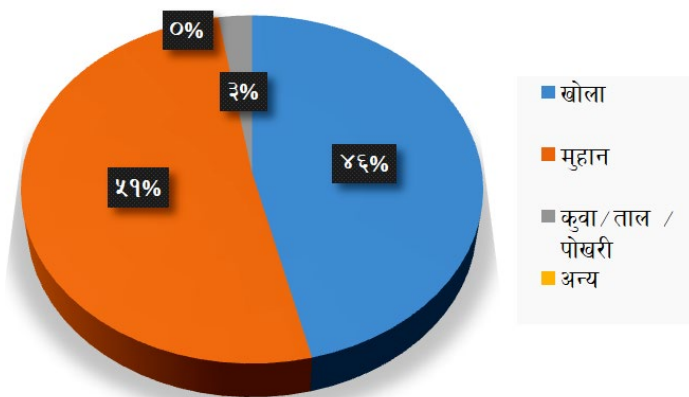
सिंचाई श्रोत सम्बन्धि विवरण

सि. नं.	स्रोत सम्बन्धि विवरण	घरधुरी	प्रतिशत	कैफियत
१	खोला	३२३	४६%	
२	मुहान	३५८	५१%	
३	कुवा/ताल / पोखरी	१८	३%	
४	अन्य	०	०	
जम्मा		६९९	१००.००%	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ४.२.३

सिंचाई श्रोत सम्बन्धी विवरण

४.२.४ सिंचाई गर्ने माध्यम सम्बन्धि विवरण

सिंचाई गर्ने माध्यममा कच्ची कुलोबाट १८० जना, पक्की कुलोबाट १७८ लिफ्ट सिंचाईबाट ० जना र अन्य सिंचाई माध्यमबाट १२ जनाले सिंचाई गर्ने गरेका छन्

तालिका नं. ४.२.४

सिंचाई गर्ने माध्यम सम्बन्धी विवरण

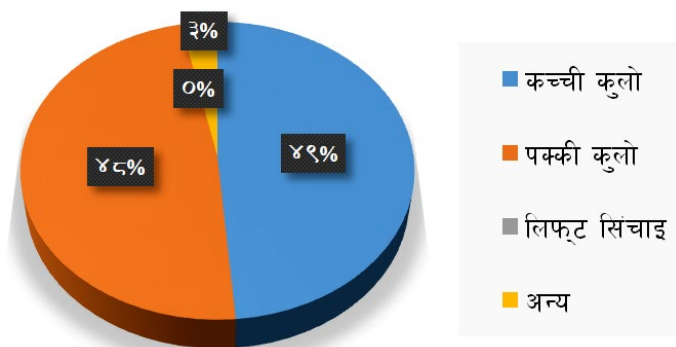
सि. नं.	किसिम विवरण	घरधुरी	प्रतिशत	कैफियत
---------	-------------	--------	---------	--------

१	कच्ची कुलो	१८०	४९%	
२	पक्की कुलो	१७८	४८%	
३	लिफ्ट सिंचाइ	०	०%	
४	अन्य	१२	३%	
जम्मा		३७०	१००.००%	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ४.२.४

सिंचाई गर्ने माध्यम सम्बन्धी विवरण

४.३ कृषि तथा पशु विकास

४.३.१ खेती गरिएका जग्गाको विवरण

आ. वा. २०७४/७५ मा कुल २६९९ घरधुरीले कृषि खेती गरेकोमा १ रोपनी भन्दा कम खेती गर्नेको संख्या ५१४ जना, १ देखि २० रोपनी सम्म १९.२८, २१ देखि ४० रोपनी सम्म १४०, ४१ देखि ६० रोपनी सम्म ८५, ८१ देखि १०० रोपनी सम्म २० जना, १०१ देखि १२० रोपनी सम्म ५ जना, १२१ देखि १४० रोपनी सम्म ५ जना र १८१ देखि २०० रोपनी सम्म २ जना रहेका छन् ।

तालिका नं. ४.३.१

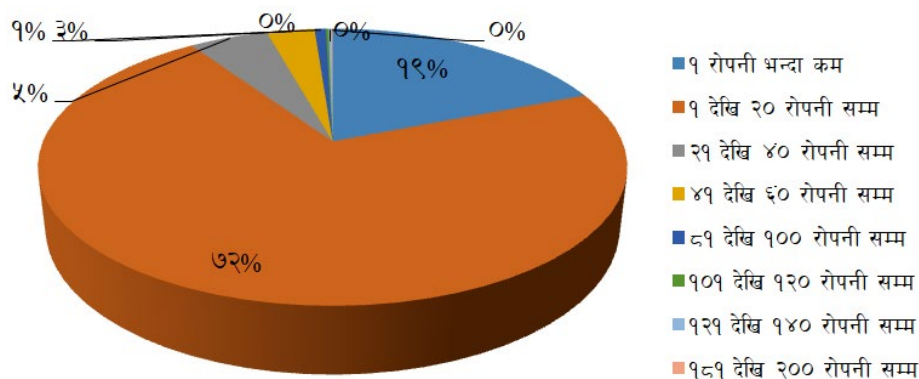
खेती गरिएका जग्गाको विवरण

सि. नं.	जग्गाको क्षेत्रफलको विवरण	घरधुरी	कैफियत
१	१ रोपनी भन्दा कम	५१४	
२	१ देखि २० रोपनी सम्म	१९२८	
३	२१ देखि ४० रोपनी सम्म	१४०	
४	४१ देखि ६० रोपनी सम्म	८५	
५	६१ देखि १०० रोपनी सम्म	२०	
६	१०१ देखि १२० रोपनी सम्म	५	
७	१२१ देखि १४० रोपनी सम्म	५	
८	१८१ देखि २०० रोपनी सम्म	२	
जम्मा		२६९९	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ४.३.१

खेती गरिएको जग्गाको विवरण

४.३.२ वार्षिक उत्पादनमा कृषि वालीको योगदान

तालिका नं. ४.३.२

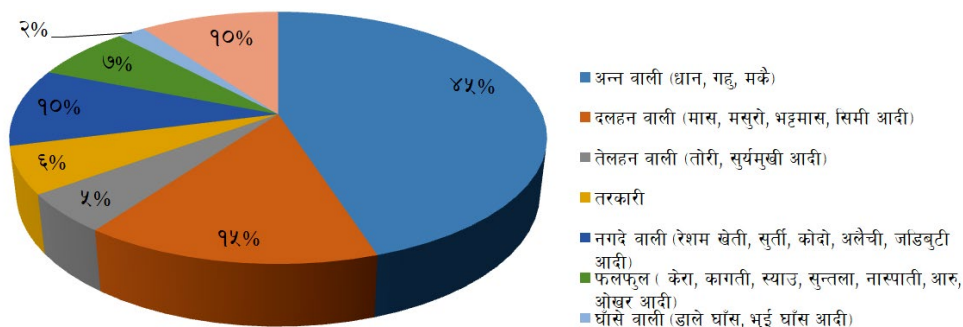
कृषि उत्पादनमा वालीको योगदान

सि.नं.	वालीको विवरण	प्रतिशत	कैफियत
१	अन्न वाली (धान, गहु, मकै)	४५	
२	दलहन वाली (मास, मसुरो, भट्टमास, सिमी आदी)	१५	
३	तेलहन वाली (तोरी, सुर्यमुखी आदी)	५	
४	तरकारी	६	
५	नगदे वाली (रेशम खेती, सुर्ती, कोदो, अलैची, जडिबुटी आदी)	१०	
६	फलफूल (केरा, कागती, स्याउ, सुन्तला, नास्पाती, आरु, ओखर आदी)	७	
७	घाँसे वाली (डाले घाँस, भुईँ घाँस आदी)	२	
८	अन्य	१०	
जम्मा		१००%	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

वृत्त चित्र नं. ४.३.२

कृषि उत्पादनमा वालीको योगदान

४.३.३ वार्षिक उत्पादनमा पशुपंक्षीको योगदान

तालिका नं. ४.३.३

पशुपंक्षीको योगदान

सि. नं.	पशुपंक्षीको विवरण	प्रतिशत	कैफियत
क	पशु		

१	गाई	१५	
२	गोरु	५	
३	वाच्छा वाच्छी	५	
४	भैसी	८	
५	राँगा	३	
६	पाडा पाडी	३	
७	बाखा	१२	
८	सुँगुर, वंगुर	०	
९	घोडा घोडी	६	
१०	खच्चड	५	
११	अन्य पशु	१०	
ख	पंक्षी		
१	कुखुरा	८	
२	हँस	०	
३	मौरी	७	
४	अन्य पंक्षी	८	
ग	माछा	५	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

४.३.४ खाद्यान्न वालीमा लाग्ने रोग तथा किरा

तालिका नं.४.३.४

खाद्यान्न वालीमा लाग्ने रोग तथा किरा

क्र.स	खाद्यान्न वालीको नाम	मुख्य रोग	किरा
१	गहुँ	डढुवा, पहिलो सिन्दुरे, कालो पोके	फौजी, लाही, खुमे
२	मकै	पातमा लाग्ने डढुवा, कालो पोके	खुमे, धुन, गवारो, खेत काट्ने किरा
३	धान	ब्लाष्ट, खैरो थोप्ले	धानको पतेरो, फट्के, पातवेरुवा, किटकिटे

४.३.५ फलफुल तथा तरकारीमा लाग्ने रोग तथा किरा

क्र.स	फलफुल तथा तरकारी वालीको नाम	मुख्य रोग	किरा
१	स्याउ	बोक्रा कुहिने, दाद	भुवादारलाही, गोवारो
२	आलु, गोलभेडा, काक्रो	बेर्ना कुहिने, ओइलाउने	लाही, रातो कमिला, फेद काट्ने किरा टोम्याटो मोइज्याक
३	केरा, सुन्तला मौसमी	साइट्रस	गवारो

४.३.६ पशु पन्छिमा लाग्ने रोग

क्र.स	पशु पन्छि को नाम	मुख्य रोग
१	भेडा बाखा	पी.पी.आर, एफ.एम.डी, खरी
२	गाईभैसी	भ्यागुते, खरी, जुका, छाला सम्बन्धी रोग, लुतो, निमोनिया, खोरेत

३	कुकुर	रेविज
---	-------	-------

४.४ पर्यटन विकास

४.४.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाको प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू निम्न रहेका छन् ।

तालिका नं. ४.४.१

पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण (धार्मिक/ऐतिहासिक/पुरातात्विक)

क्र.सं.	पर्यटकीय स्थलहरूको नाम	वडा नं.	स्थलको महत्व	दैनिक औसतमा आउने पर्यटकहरूको संख्या	कैफियत
१	सिद्धतोपी	१	धार्मिक तथा पर्यटकीय		
२	छिप्लाकेदार सिमसार	१	धार्मिक तथा पर्यटकीय		
३	छिपुलथान	२	धार्मिक तथा पर्यटकीय		
४	भवानी ताराकोट	३	धार्मिक तथा पर्यटकीय		
५	विनायक डाँडा	४	पर्यटकीय		
६	सिप्टीगाउँ	४	पर्यटकीय		
७	आनरी गुँफा	५	पर्यटकीय		

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

४.४.२ स्थानीय चाडपर्व, जात्रा तथा मेलाहरूको विवरण

यस गाउँपालिकामा वर्षभरि नै विभिन्न चाडपर्व, जात्रा तथा मेलाहरू मनाइने प्रचलन रहेको छ । विशेषगरी प्रमुख चाडपर्वमा विषु पर्व, दशै तिहार, माघे संक्राति, राम नवमी र अन्य पर्व तपसिलमा उल्लेख गरिएका महिनामा मनाइन्छ । यी वेलामा जात्रा निकाल्ने र मेला लाग्ने गरेको छ ।

तालिका नं. ४.४.२

स्थानीय चाडपर्व, जात्रा तथा मेलाहरूको विवरण

क्र.सं.	चाडपर्व, जात्रा तथा मेलाहरूको नाम	मनाइने महिना	मनाउने जातजाति
१	विषु पर्व	बैशाख १ गते	क्षेत्री, बाहुन, दलित
२	दशै तिहार	असोज, कार्तिक	क्षेत्री, बाहुन, दलित
३	माघे संक्राति	माघ १ गते	क्षेत्री, बाहुन, दलित
४	राम नवमी	चैत्र महिना	क्षेत्री, बाहुन, दलित

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

४.४.३ बैंक तथा सहकारी सम्बन्धि विवरण

नौगाड गाउँपालिकामा वाणिज्य बैंकहरूमा जनता बैंक लिमिटेड र १०वटा कृषि, वचत तथा ऋण सहकारी संचालनमा छन् ।

तालिका नं. ४.४.३ :

बैंक तथा सहकारी सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	विवरण	स्थान	कैफियत
१	श्री सूर्योदय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	नौगाड-१ इयरकोट	
२	श्री जगन्नाथ बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	नौगाड-१ कसाड	
३	श्री बहुउद्देश्यीय नर्सरी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	नौगाड-२ दल्लेख	
४	श्री कृषि उद्यम बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	नौगाड-२	
५	श्री ताराकोट बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	नौगाड-३ धामीडेरा	
६	श्री हाम्रो कृषि सहकारी संस्था	नौगाड-४	
७	श्री बिजय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	नौगाड-४ डाँडा	
८	श्री समैजी बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	नौगाड-६ खेडा	
९	श्री नौगाड बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	नौगाड-५	
१०	श्री जनप्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था	नौगाड-५	

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

४.४.४ खनिज तथा खानी सम्बन्धि विवरण

नौगाड गाउँपालिका भित्र फलाम, चुनदुङ्गा र कालो सिलाजितका खानी तपसिलमा उल्लेख गरिएका स्थानमा रहेका छ ।

तालिका नं. ४.४.४

खनिज तथा खानी सम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	खनिज तथा खानी	वडा नं.	सम्भावित क्षेत्र
१	चुनदुङ्गा खानी	१	गोधानी, मानिकपाटा
२	खरी खानी	१	जावाड, लक्सेरी, जात्रा
३	कमेरो खानी	१	जावाड, चिरकुटे, तिकुरा
४	फलाम खानी	६	रैँचु पनन्तोडे

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

४.४.५ होटल, रिसोर्ट, रेष्टुरेन्ट तथा होमस्टे सम्बन्धी विवरण

तालिका नं. ४.४.५

होटल, रिसोर्ट, रेष्टुरेन्ट तथा होमस्टे सम्बन्धी विवरण

विवरण	संख्या	वार्षिक पर्यटक (संख्या)	
		आन्तरिक	वाह्य (विदेशी)
होटल	१६		
रेष्टुरेन्ट	१		
होमस्टे	१३		

श्रोत : नौगाड गाउँपालिका स्थलगत सर्वेक्षण

४.४.६ धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

तालिका न.४.४.६

धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

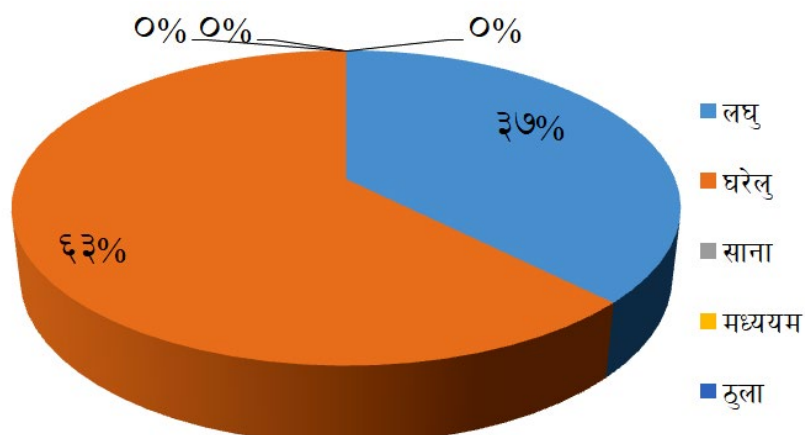
स्थलको नाम	वडा नम्बर	स्वामित्व (नीजि, पब्लिक लि., सामुदायिक)	सडकको पहुच पुगेको,नपुगेको	विशेषता (धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय र अन्य)	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
सिद्धटोपी	१	सामुदायिक	नपुगेको	धार्मिक तथा पर्यटकीय	
छिप्लाकेदार सिमसार	१	सामुदायिक	नपुगेको	धार्मिक तथा पर्यटकीय	
छिपुलथान	२	सामुदायिक	पुगेको	धार्मिक तथा पर्यटकीय	
भवानी ताराकोट	३	सामुदायिक	नपुगेको	धार्मिक तथा पर्यटकीय	
विनायक डाँडा	४	सामुदायिक	नपुगेको	पर्यटकीय	
सिप्टीगाउँ	४	सामुदायिक	नपुगेको	पर्यटकीय	
आनरीगुफा	५	सामुदायिक	पुगेको	पर्यटकीय	

४.४.७ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

उद्योगको प्रकार	संख्या	रोजगारीको अवस्था		
		महिला	पुरुष	जम्मा
लघु	३	२७	४	३१
घरेलु	५	१६	१	१७
साना	०	०	०	०
मध्ययम	०	०	०	०
ठुला	०	०	०	०

वृत्त चित्र नं.४.४.७

उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

परिच्छेद-५

सामाजिक अवस्था

५.१ शैक्षिक तथा मानव संसाधन विकास

५.१.१ शैक्षिक संस्था सम्बन्धि विवरण

नौगाड गाउँपालिकामा शैक्षिक संस्था सम्बन्धि विवरण निम्नानुसार रहेका छन् ।

तालिका नं. ५.१.१

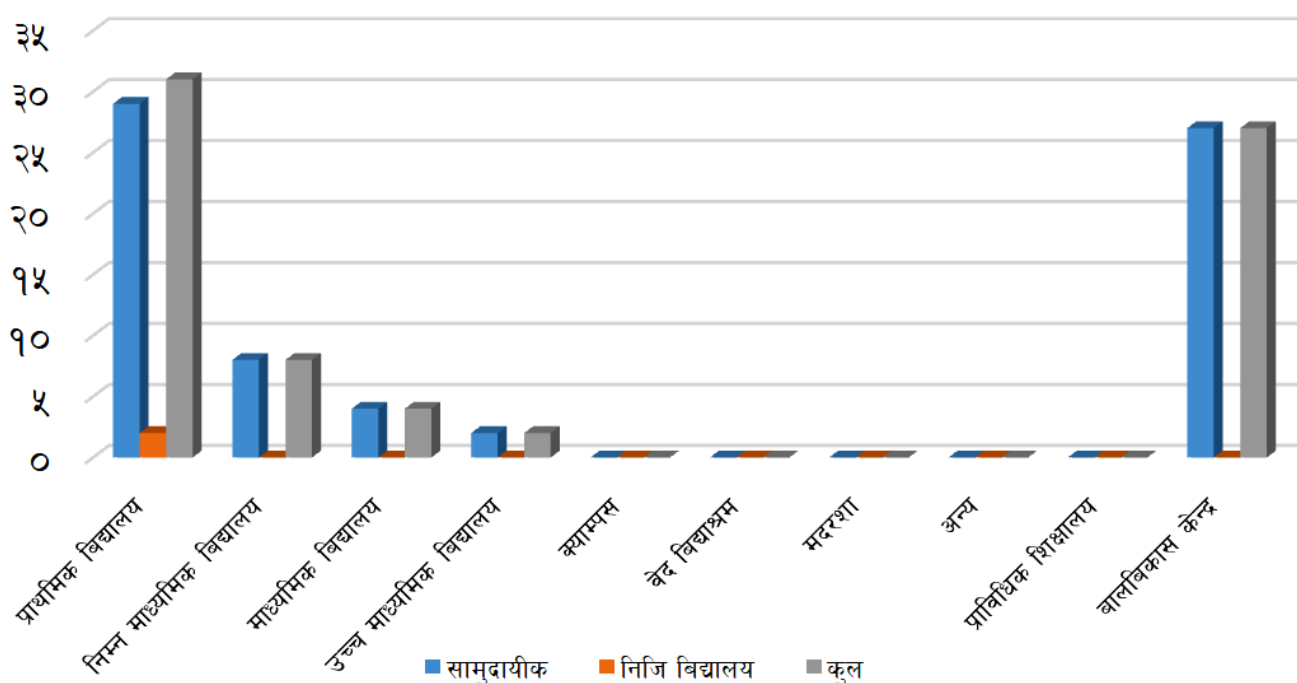
शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र. सं	विवरण	सामुदायिक	निजि विद्यालय	कुल
१.	प्राथमिक विद्यालय	२९	२	३१
२.	निम्न माध्यमिक विद्यालय	८	०	८
३.	माध्यमिक विद्यालय	४	०	४
४.	उच्च माध्यमिक विद्यालय	२	०	२
५.	क्याम्पस	०	०	०
६.	वेद विद्याश्रम	०	०	०
७.	मदरशा	०	०	०
८.	अन्य	०	०	०
९.	प्राविधिक शिक्षालय	०	०	०
१०.	बालविकास केन्द्र	२७	०	२७

श्रोत:श्रोत केन्द्र

स्तम्भ चित्र नं. ५.१.१

शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

५.१.२ : विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

तालिका नं. ५.१.२

विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

तह	कक्षा	विद्यार्थी संख्या		
		छात्र	छात्रा	जम्मा
बालविकास केन्द्र	ECD	३५१	२३०	५८१
प्राथमिक विद्यालय	१	४५७	४४२	८९९
	२	२२७	२७९	५०६
	३	२५५	२६०	५१५
	४	२६३	२५४	५१७
	५	२४७	२९९	५४६
निम्न माध्यमिक विद्यालय	६	२३१	२६०	४९१
	७	२३१	२६०	४९१
	८	१६३	२१४	३७७
माध्यमिक विद्यालय	९	१७५	२३२	४०७
	१०	१५०	१८६	३३६
माध्यमिक विद्यालय	११			
	१२			

५.१.३ : बाल विकास केन्द्रको विवरण

तालिका नं. ५.१.३

बाल विकास केन्द्रको विवरण

क्र.सं.	बाल क्लब गठन भएका विद्यालय संख्या	सदस्य संख्या		जम्मा
		बालक	बालिका	
१	४२ विद्यालय	२१२	२४५	४५७

५.१.४ : तहगत शिक्षक शिक्षिका विवरण

तालिका नं. ५.१.४

तहगत शिक्षक शिक्षिका विवरण

तह	स्वीकृत दरबन्दीमा कार्यरत						राहत दर बन्दी		निजि श्रोत गाउँपालिका अनुदान		तलिम प्राप्त शिक्षक संख्या		कुल जम्मा
	स्थायी		अस्थायी		जम्मा		म	पु	म	पु	म	पु	
	म	पु	म	पु	म	पु							
प्राथमिक विद्यालय	५	४०	१२	११	१७	५१	१०	१३	७	२१	३४	८५	११९
निम्न माध्यमिक विद्यालय	०	७	१	०	१	७	१	८	६	१९	८	३४	४२
माध्यमिक विद्यालय	०	५	१	१	१	६	१	५	०	३	२	१४	१६
जम्मा	५	५२	१४	१२	१९	६४	१२	२६	१३	४३	४४	१३३	१७७

५.१.५: विद्यालयहरूमा शौचालयको विवरण

तालिका नं. ५.१.५

विद्यालयहरूमा शौचालयको विवरण

जम्मा विद्यालय संख्या	शौचालयको किसिम (संख्यामा उल्लेख गर्ने)					जम्मा
	सामान्य, सबै ले प्रयोग गर्ने किसिमको	शिक्षक शिक्षिकाको लागि भिन्दा भिन्दै भएको	छात्र छात्राका लागि भिन्दा भिन्दै भएको	अपांगका लागि भिन्दा भिन्दै	शौचालय नभएको	
४५	७	२७	८८	०	०	१२२

५.१.६ प्राविधिक शिक्षालय र अध्ययनरत छात्र छात्राको विवरण

तालिका नं. ५.१.६

प्राविधिक शिक्षालय र अध्ययनरत छात्रछात्राको विवरण

विद्यालय / क्याम्पसको नाम	वडा नम्बर	संकाय	पढाई हुने तह	विद्यार्थी संख्या		
				छात्र	छात्रा	जम्मा
गणेश विनायक मा.वि.सिप्टी	४	भेटनरी/कृषि	JTA/T-SEE	३	११	१४

५.१.७ विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण

तालिका नं. ५.१.७

विद्यालय शान्ति क्षेत्र र विद्यालय सुधार योजना विवरण

विद्यालय संख्या	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको संख्या)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको संख्या)	बाल क्लब गठन (भएको संख्या)
४३		४२	४२

५.१.८ शैक्षिक संस्था उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार तथा सुविधा

तालिका नं. ५.१.८

शैक्षिक संस्था उपलब्ध भौतिक पूर्वाधार तथा सुविधा सम्बन्धी विवरण

विद्यालय संख्या	भवन संख्या		कोठा संख्या		चर्पीको सुविधा (संख्या)		स्वच्छ खानेपानी (संख्या)	
	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची	छ	छैन	छ	छैन
	४३	१०८	०	३०७	०	१२२	०	४३

५.२ स्वास्थ्य सेवाहरू

५.२.१ विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरू

यस गाउँपालिकामा तपसिलमा उल्लेख गरिए अनुसार स्वास्थ्य सेवा प्रदाय संस्था र सेवाहरू प्रवाह भईराखेको छ।

तालिका नं. ५.२.१

विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरू

क्र.सं.	स्वास्थ्य सेवाहरू	संख्या	वेड संख्या
१	सरकारी अस्पताल	०	
२	प्रसुती गृह	४	
३	स्वास्थ्य चौकी	४	
४	बर्थिङ सेन्टर:	४	
५	स्वास्थ्य संस्थामा सूत्केरी गराउने प्रतिशत		
६	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सूत्केरी गराउने प्रतिशत		
७	महिला स्वयम सेविका संख्या:	३७	
८	टि.बी. उपचार केन्द्र:	०	
९	परिवार नियोजन का ५ विधी र ३ विधीको सेवा उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था संख्या:		
१०	गर्भवती जाँच पहिलो पटकको प्रतिशत:		
११	गर्भवती जाँच चौथो पटक सम्मको प्रतिशत:		

५.२.२ : खोपका विवरणहरू

तालिका नं. ५.२.२

खोपका विवरणहरू

क्र.सं.	विवरण	आ.व. २०७५/२०७६
		संख्या
१	वी.सी.जी.	
२	डी.पी.टी.	
३	हेपाटाइटिस “वि”	
४	दादुरा	
५	पोलियो ३	
६	टी.टी. (गर्भवती महिला)	

५.२.३ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

तालिका नं. ५.२.३

स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

स्वास्थ्य संस्था संख्या	वडा नम्बर	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या								
		विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	का.स.	अन्य
३	१	०	०	१		४	४	१	४	
२	२	०	०	०		२	२	०	२	
१	३	०	०	१		२	४	१	१	
३	४	०	०	०		३	६	२	४	
१	५	०	०	०		१	१	०	१	
४	६	०	०	१		४	३	१	४	

स्रोत : स्वास्थ्य शाखा कार्यालय नौगाड, दार्चुला २०७५

५.२.४ प्रमुख रोग र उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया	६३	६३	६३	०	०
२	भाडा पखाला	४६३	४६३	४६३	०	०
३	मलेरिया	०	०	०	०	०
४	कालाजार	०	०	०	०	०
५	क्षय रोग (टिबी)	२०	२०	१९	०	१
६	कुष्ठ रोग	०	०	०	०	०
७	रक्तचाप	३३	३३	३०	३	०
८	मुटु रोग	१०	१०	१०	०	०
९	ग्यास्टीक/अल्सर	७७८	७७८	१५७	२१	०
१०	पक्षघात	०	०	०	०	०
११	एचआईभि एड्स	०	०	०	०	०
१२	क्यान्सर	०	०	०	०	०
१४	मधुमेह (चिनी रोग)	४	४	४	०	०
१५	दम (स्वासप्रश्वास)	२५४	२५४	९४	०	०
१६	प्रसुतीजन्य रोग	२९०	२९०	२९०	०	०
१७	अन्य	२७६६	२७६६	१९८६	०	०
जम्मा		४६८१	४६८१	३११६	२४	१

स्रोत : स्वास्थ्य शाखा कार्यालय नौगाड, दार्चुला २०७५

५.३ वातावरण, खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ सार्वजनिक शौचालयको विवरण

यस गाउँपालिकामा २ वटा सार्वजनिक शौचालय रहेको छ ।

तालिका नं. ५.३.१

सार्वजनिक शौचालय

सि.नं.	विवरण	स्थान	संख्या	कैफियत
१	सार्वजनिक शौचालय	नौगाड-४ सिप्टी	१	
जम्मा				

५.३.२ : व्यक्तिगत शौचालयको प्रकार

तालिका नं. ५.३.२

व्यक्तिगत शौचालयको प्रकार

सि. नं.	शौचालयको प्रकार	संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	खाल्टे शौचालय	०	०%	
	२	३०	१.१	
	फ्लस शौचालय			
३	फ्लस र सेफ्टी टंकी भएको शौचालय	२६८६	९८.९%	
जम्मा		२७१६	१००%	

५.३.३ : फोहरमैला व्यवस्थापन

तालिका नं. ५.३.३

फोहरमैला व्यवस्थापन

पारिवारिक विवरण	नदि वा खोल्सामा	सडकमा	फोहोर थुपार्ने ठाँउ, कन्टेनर	घरमा नै लिन आउछ	आफ्नै कम्पा(उण्डमा	कम्पोष्ट मल वनाईन्छ	थाहा छैन
परिवार संख्या	१०६०	०	९०	०	८५०	२००	५१६
प्रतिशत	३९.१%	०	३.३१%	०	३१.३%	७.४%	१८.८९%

५.३.४ खानेपानीको श्रोत तथा खानेपानी सुविधाको अवस्था

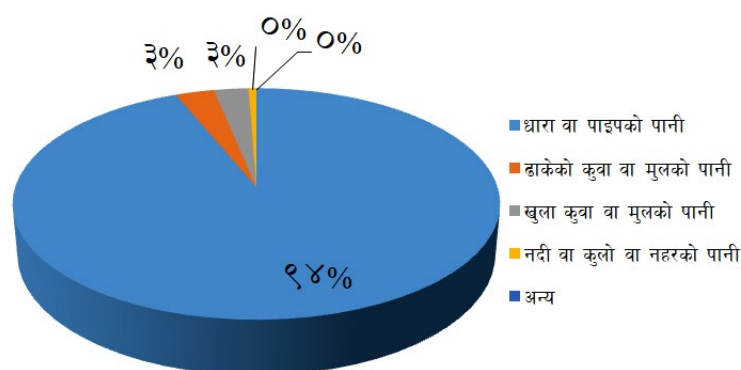
तालिका नं. ५.३.४

खानेपानीको श्रोत तथा खानेपानी सुविधाको अवस्था

सि. नं.	विवरण	संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	धारा वा पाइपको पानी	२५४५	९४%	
२	ढाकेको कुवा वा मुलको पानी	८०	२.९४%	
३	खुला कुवा वा मुलको पानी	७२	२.६५%	
४	नदी वा कुलो वा नहरको पानी	१६	०.४१%	
५	अन्य	०	०%	
जम्मा		२७१३	१००%	

वृत्त चित्र नं. ५.३.४

खानेपानीको श्रोत तथा खानेपानी सुविधाको अवस्था

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

५.४.१ लिंग अनुसार बाल विवाह (अठार वर्ष मुनिका)

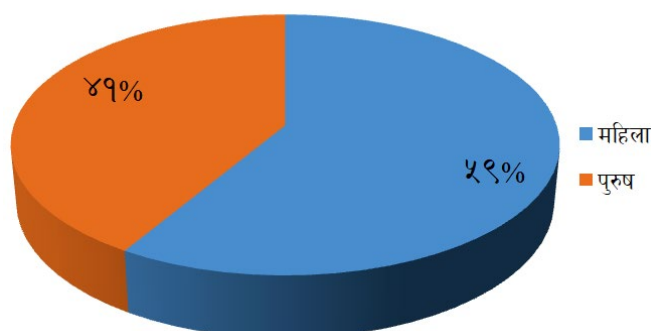
तालिका नं. ५.४.१

बाल विवाह सम्बन्धी विवरण

क्र.स	बाल विवाहको अवस्था (संख्या)		कैफियत
	महिला	पुरुष	
१	१७	१२	

वृत्त चित्र नं. ५.४.१

बाल विवाह सम्बन्धी विवरण

५.४.२ कामदारको रुपमा घर बाहिर रहेका बालबालिकाको विवरण

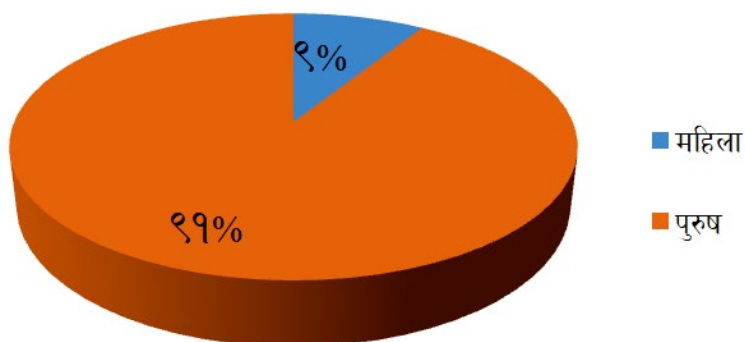
तलिका नं. ५.४.२

बालबालिकाको विवरण संख्या

क्र.स	बाल बालिकाको विवरण (संख्या)		कैफियत
	महिला	पुरुष	
१	६	६१	

वृत्त चित्र नं. ५.४.२

बालबालिकाको विवरण संख्या

५.४.३ बालक्लव तथा सञ्जालको विवरण

तालिका नं. ५.४.३

बालक्लव तथा सञ्जालको विवरण

वडा न	बाल क्लव तथा संजाल संख्या	कैफियत
१	१३	
२	३	
३	३	
४	७	
५	६	
६	५	

५.४.४ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

तालिका नं. ५.४.४

व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिंग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार
५	सकुन्तला ठगुन्ना	महिला	२१	एथेलेटिक्स	राष्ट्रिय	कास्य पदक
५	हेमन्ती ठगुन्ना	महिला	१६	एथेलेटिक्स	जिल्लास्तर	
५	बसन्ती ठगुन्ना	महिला	१८	भलिवल	जिल्लास्तर	
५	अर्जुन राम टमटा	पुरुष	२३	एथेलेटिक्स	क्षेत्रीय	
५	ज्ञानेन्द्र राम टमटा	पुरुष	२०	एथेलेटिक्स	क्षेत्रीय	
६	निरुता ठगुन्ना	महिला	२३	एथेलेटिक्स र भलिवल	राष्ट्रिय	
७	अनिता धामी	महिला	२०	भलिवल	राष्ट्रिय	

परिच्छेद-६

वन तथा वातावरणीय स्थिति

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

६.१.१ वनजन्य उत्पादनको विवरण

यस गाउँपालिकाको वनक्षेत्रमा काष्ठ वन पैदावारमा खास गरी बाँज, सल्लो, टाँडी, उतिस, सिमल, चिउरी, लालीगुराँस, सानन, धाँइयो, लुइटा, मनिठो, काफल, जामुन, पर्यो र ओखर आदि पाइन्छन् ।

६.१.२ जडिबुटी उत्पादन, संकलन तथा निकासी सम्बन्धि विवरण

यस गाउँपालिकाको वनक्षेत्रमा गैरकाष्ठ वन पैदावार खास गरी जडिबुटी र सुगन्धित विरुवाहरू पर्याप्त मात्रामा पाइन्छ । यहापाइने दुर्लभ, बहु-मूल्य तथा महत्वपूर्ण जडीबुटीहरूमा पाँचऔंले, भ्याउ, भुतकेश, भोजपत्र, टिमुर, चिरैतो, पषानवेद, दालचिनी, काउलो बोक्रा, सतुवा, जटामसि, दारुहल्दी, गनानो, गुच्ची च्याउ, लैठ सल्ला, तितेपाती, रिठा, धुपिपात, तेजपात, कुट्की आदि पाइन्छन् ।

६.२ जलश्रोत तथा जलाधार क्षेत्र

यस गाउँपालिकाको बनावट भिरालो जमिन, समथर जमिन, उच्चा डाँडाहरू तथा विभिन्न खोला नाला, पानीका मुहानहरू पनि रहेका छन । जल विद्युत उत्पादन, सिँचाई, लघु जलविद्युत, खानेपानीमा यी स्रोतहरूको उपयोग बढाउन सकेमा यस क्षेत्रको विकासमा टेवा पुग्ने देखिन्छ ।

६.२.१ तालतलैया र प्राकृतिक पोखरीको विवरण

यस गाउँपालिकामा तालतलैया तथा पोखरीहरूमा प्राकृतिक तथा मानव निर्मितमा चमेलिया ड्याम र सिमसार ताल रहेका छन ।

तालिका नं. ६.२.१

तालतलैया पोखरीको नाम

क्र.स.	तालतलैया र प्राकृतिक पोखरीको नाम	गा.पा.		कैफियत
		स्थान	वडा नं.	
१	ब्रह्मदह ताल	नौगाड १	१	
२	पासादह ताल	नौगाड १	१	
३	छिप्लादह ताल	नौगाड १	१	

६.२.२ नदी तथा खोला सम्बन्धि विवरण

यस गाउँपालिकामा प्रमुख नदी तथा खोलानालाहरूमा नौगाड खोला, होपरी खोला, खार खोला, धुलिगाडा खोला, रैचुपड खोला आदि पानीका प्रमुख श्रोतहरू रहेका छन ।

६.३ जैविक विविधता र वातावरणीय सेवा

६.३.१ बासस्थानको आधारमा महत्वपूर्ण जनावर तथा चराचुरुङ्गीको विवरण

यस गाउँपालिकामा भौगोलिक विषमताले गर्दा स्तनधारी वन्यजन्तुहरूका साथ साथै विभिन्न प्रजातिको घस्रिने जीवजन्तुहरू पनि पाइन्छन् । यस क्षेत्रमा पाइने मुख्य जीवजन्तुमा मृग, रतुवा, थार, चितुवा, स्याल, बर्देल, भालु, बादर, जरायो, रायपाटे बाघ, दुम्शी आदि तथा चरचुरिगीहरूमा डाँफे, कालिज, ढुकुर, न्याउली, कोइली, काग, सारस, सुगा, तित्रा, च्याकुरा, प्यौरो आदी प्रशस्त संख्यामा पाइन्छन् ।

६.३.२ महत्वपूर्ण वनस्पति विवरण

तालिका न.६.३.२

महत्वपूर्ण वनस्पति विवरण

सि. नं.	वनस्पतिको नाम	महत्व	कैफियत
१	चिराइतो	औषधि तयारी	
२	सतुवा	औषधि	
३	दालचिनी	मसला	
४	च्याउ	आयुर्वेदिक औषधि तथा तरकारी को रुपमा	
५	टिमुर	मसला	
६	चिउरी	फल तथा तेल उत्पादन	
७	पाडर	साबुन तयारी	

६.३.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, मध्यवर्ति तथा संरक्षित क्षेत्र

तालिका न.६.३.३

राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष, मध्यवर्ति तथा संरक्षित क्षेत्र

सि. नं.	संरक्षित क्षेत्रको नाम	समेटिएको क्षेत्र	कैफियत
१	अपिनाम्पा संरक्षण क्षेत्र	साविकको खार, इयरकोट, सिप्टी	

६.४ विपद ब्यवस्थापन प्रकोप, संकटासन्नता, क्षमता तथा जोखिम विश्लेषण

प्रकोपको हिसाबले पहिचान तथा स्तरीकरण गरि हेर्दा नौगाड गाउँ पालिका भित्र देखा परिरहने प्रकोपहरूमा पहिरो, बाढी, हुरी बतास, असिना, आगलागि, चट्याङ्ग, प्रमुख प्रकोपहरू हुन । यस्ता प्रकोपहरूले गरेको मानवीय र भौतिक क्षतिलाई हेर्दा बाढी र पहिरोबाट बढी मानवीय क्षति, भौतिक क्षति र जीविकोपाजनका श्रोतको अत्यधिक क्षति भएको देखिन्छ । मानव निर्मित अव्यवस्थित संचरना निर्माण कार्यले ल्याउन सक्ने विपदलाई पूर्व बोध गर्न नसक्नाले पनि क्षतिको मात्रालाई बढाइरहेको छ । प्राकृतिक श्रोतको अत्यधिक विनास तथा संरक्षण हुन नसक्दा तथा जलवायुमा आएको परिवर्तनले गर्दा बाढी पहिरो पनि एउटा मुख्य प्रकोपको रुपमा रहेको अनुभव नौगाड गाउँ पालिका सँग छ । असिनाबाट हरेक वर्ष अन्नवाली पशु पंक्षीहरूको नास हुने गरेको छ भने चट्याङ्गका कारण घाइते तथा ज्यान गुमाउनेहरूको संख्या पनि पछिल्ला एक दई वर्षमा बढ्न थालेको छ । नौगाड पालिकामा भईरहेने विपदलाई Pairwise Ranking Approach को आधारमा गरिएको स्तरीकरणलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका नं. ६.४.०

प्रकोप स्तरीकरण

प्रकोप	पहिरो	बाढी	असिना	आगलागी	महामारी	खडेरी	चटयाङ्ग	भुकम्प	हिम (पहिरो)	अङ्गभार
पहिरो		पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो	पहिरो		७
बाढी			बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी		६
असिना				असिना	असिना	असिना	असिना	असिना		५
आगलागी					आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी		४
महामारी						महामारी	महामारी	महामारी		३
खडेरी							खडेरी	खडेरी		२
चटयाङ्ग								चटयागं		१
भुकम्प										०
हिमपहिरो										०
स्तर	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	पाँचौ	छैठौ	सातौ	आठौ	नवौ	

६.४.१ दैवी प्रकोपबाट भएको क्षति सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा आ. वा. २०७४/७५ मा दैवी प्रकोपबाट भएको क्षति निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका नं. ६.४.१

आ.व. २०७४/०७५ मा दैवी प्रकोपबाट भएको क्षति

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	घरगोठ		पशुपक्षी		बाली र जग्गाजमीन		अन्य क्षती		
	परिवार (संख्या)	क्षति रकम (रु.)	परिवार (संख्या)	क्षति रकम (रु.)	परिवार (संख्या)	क्षति रकम (रु.)	परिवार (संख्या)	क्षति रकम (रु.)	
आगलागी	५	२५००००	०	०	०	०	०	०	
बाढी डुवान	०	०	०	०	००	०	०	०	
पहिरो	४३	६२००००	११	१५५०००	६०	३०६०००	०	०	
शितलहर	०	०	०	०	०	०	०	०	
रोग माहामारी	०	०	०	०	०	०	०	०	
सर्पको टोकाइ	०	०	०	०	०	०	०	०	
भुकम्प	०	०	०	०	०	०	०	०	
जंगली जनावर बाट क्षती	०	०	०	०	२००	२०५००००	०	०	
अन्य	०	०	०	०	०	०	१५०	५६००००	
जम्मा	४८	८७००००	११	१५५०००	२६०	२३५६०००	१५०	५६००००	

६.४.२ विपद व्यवस्थापन पूर्व तयारी यस गाउँपालिकामा भविष्यमा विपद पर्न गएको खण्डमा सो को व्यवस्थापनको लागि विपद व्यवस्थापन गाउँ समिति गठन भएको छ ।

६.४.३ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण

तालिका नं.६.४.३

जोखिमयुक्त (संवेदनशिल स्थानमा बसोबास गरेका परिवार) विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी संख्या					जम्मा
		पहिरो	नदि कटान	बाढी	अति भिरोलो	अन्य	
१	साङ्पाड, इयरकोट	५२	०	०	०	०	५२
	सल्ला, जात्रा, मानाकोट, भट्टेघार	०	०	०	१००	०	१००
२	जुकेपानी, पारीमेला, पनखाए	१७	०	०	२८	०	४५
३	बगड जामिर	६	०	०	०	०	६
	घोरकट्या	०	०	०	३०	०	३०
४	ट्वाटे सल्लेबगड	६	०	०	०	०	६
५	भुभुरी-होपरीगाड	०	७०	०	०	०	७०
	बसोरा,धौल्लोट्या	०	०	०	६०	०	६०
६	काठाइजर-मसने बगर	०	६०	०	०	०	६०
	खालिडाँडा, एगरभगे, सल्याड, रैचु	४४	०	०	१२०	०	१६४
	जम्मा	१२५	१३०	०	३३८	०	५९३

६.४.४ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

तालिका नं.६.४.४

विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)				
	आगलागी	बाढी, डुवान, पहिरो	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षती (बाघ, भालु, दुम्सी, आदी)
सबैवडा	मंसिर देखि वैशाखसम्म	असाठ देखि भाद्रसम्म	समय अनुसार वर्षभरी	वैशाख देखि असोजसम्म	वर्षभरी

६.४.५ विपदबाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार विवरण

तालिका न.६.४.५

विपदबाट क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण									
	विद्यालय		पुल पुलेसा		बाटोघाटो		कूलो नहर, खाने पानी		अन्य	
	संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)
डुवान	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
बाढी पहिरो नदिकटान	२	५०००००	५	११०००००	१२	३००००००	२५	१७०००००	२	६०००००
भूकम्प	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जंगली जनावर को क्षती	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्य	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	२	५०००००	५	११०००००	१२	३००००००	२५	१७०००००	२	६०००००

परिच्छेद-७

भौतिक विकासको अवस्था

७.१ यातायात पूर्वाधार

७.१.१ सडक संजालको विद्यमान अवस्था

यस गाउँपालिका भित्र रहेका सडक सञ्जालको विद्यमान तथा सम्भावित सडकहरू निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका नं. ७.१.१

सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था

क्र.सं.	सडकको नाम	सडकले सेवा पुगेका स्थानहरू	लम्बाई (कि. मि.)	कैफियत
विद्यमान सडकहरू				
१	सुकेखोला दल्लेख सडक	खेडा, समैजी, बगड, होपरीगाड, खार, दल्लेख	११ कि.मि.	
निर्माणाधिन सडकहरू				
१	सुकेखोला, पन्दुङ्गाग्रामीण सडक	सुकेखोला, सल्याडी, गडिगाड, पन्दुङ्गा	क्रमागत	
२	बरभगे, मलान, रैँचु कृषि सडक	मलान, रैँचु	क्रमागत	
३	होपरी सिप्टी सडक	सिप्टी, होपरी, डाँडा	क्रमागत	
४	जामिर इयरकोट सडक	जामिर, सल्ला, साङ्पाड	क्रमागत	
५	माजखेडा लाटामाण्डौ सडक	खार	क्रमागत	
६	दल्लेख-नागु-सिना सडक	दल्लेख, सुण्डमुण्ड, पिनातोली, गोधानी, मानाकोट, जात्रा	क्रमागत	
संभावित सडकहरू				
१	होपरीगाड-घोरकट्या होपरी सडक	होपरी, घोरकट्या		
२	होपरीगाड-धौलोट्या सडक	होपरीगाड, धौलोट्या, बसोर		
३	साँभुखेडा-डाँडा-एगरभग्या	धुलिगाडा, एगरभग्या, डाडाँपारी		
४				

७.१.२ गाउँभित्र पक्की तथा आरसिसि पुल, कल्भर्ट तथा भोलुङ्गे पुलहरूको विवरण

तालिका नं. ७.१.२

गाउँभित्र पक्की तथा आरसिसि पुल, कल्भर्ट तथा पुलहरूको विवरण

सि.न.	पुल/खोलाको नाम	दायाँ किनारा रहेको स्थान	बायाँ किनारा रहेको स्थान	निर्मित साल
१	परीगाउँ आर.सी.सी पुल	परीगाउँ	परखेला	२०७५
२	गडीगाड आर.सी.सी.पुल	पन्यार खोला	भट्टाड	२०७५
३	भट्ट रैँचुखोला आर.सी.सी. पुल	पारी रैँचु	वारी रैँचु	२०७५

४	डाँडापारी आर.सी.सी. पुल	डाँडापारी	घट्टाला	२०७५
५	ठाखेला आर.सी.सी.पुल	ओराड	ठाखोला	२०७५
६	थाकिलगाड आर.सी.सी.पुल	थाकिलगाड	काठाबगड	२०७४
७	पन्दुङ्गा खोला आर.सी.सी. पुल	पन्दुङ्गा बगड	निगाल्लेवन	२०७४
८	खेडा भो.पु. आयोजना	पारी बगड	खेडा	२०७४
९	मौन्याखोला भु.पु. आयोजना	वारीमौन्या	पारीमौन्या	२०७४
१०	होपरीगाड ट्रस पुल	होपरीगाड टोल	वडा नं. ३	२०६९
११	चिफला भो.पु.आयोजना	होपरीगाड टोल	वडा नं. ४	२०६७
१२	सोबन्या भो.पु. आयोजना	श्रीबगड	सोबन्या	२०४५
१३	सल्याबगड भो.पु. आयोजना	चिउरी बगड	सेला बगड	२०७३
१४	बोगर मट्या आर.सी.सी.पुल	बगडमट्या	गाडापारी	२०६९
१५	होपरीखोला आर.सी.सी.पुल	भट्टाड	तल्लो होपरी	२०६३
१६	डुमकाउँ खोला आर.सी.सी.पुल	दुम्गाउँ	सल्ला होपरी	२०५५
१७	पथरच्याउँ खोला आर.सी.सी.पुल	पथरच्यया	कोदाडमेला	२०७४
१८	गवाडी खोला आर.सी.सी.पुल	गवाडी	चौफाल	२०७५
१९	घट्ट खोला आर.सी.सी.पुल	गवाडी	घट्ट	२०७३
२०	नौगाडा खोला आर.सी.सी. पुल	कुमौट्या	चिफला	२०७३
२१	बगड जामिर भो.पु.	बगड जामिर	रामजानकी मन्दिर	२०४८
२२	खार खोला खार.सी.सी.पुल	सिमार	पारीखार	२०५४
२३	खार खोला भो.पु.	चुकेडाडा	बगड जामिर	२०५५
२४	सितोली खोला आर.सी.सी.पुल	सितोली बगड	पारीखार	२०४७
२५	गोगन्या भो.पु.	गोगने	पारीगोगने	२०७५
२६	गुन्डाडु खोला आर.सी.सी.पुल	बालीकुडी	कसाड	२०७३
२७	घट्टे खोला आर.सी.सी.पुल	वारी घट्टेखोला	पारीघट्टेखोला	२०७५
२८	होपरीगाडा ट्रस्ट पुल	वारी होपरीगाड	पारी होपरी	२०७५
२९	गोधानी खोला आर.सी.सी.पुल	गोधानी	भुजान जङ्गल	२०५८
३०	कुल्बान खोला आर.सी.सी.पुल	काकानाडी	पारीखार	२०७५
३१	घट्टे खोला आर.सी.सी.पुल	उवाखेला	सौकेबगड	२०७५
३२	सौके बगड आर.सी.सी.पुल	पल्टेखानी	उबखोला	२०७४
३३	पल्टेखानी खोला आर.सी.सी.पुल	पल्टेखानी	हासाँखोला	२०७५
३४	हाँसा खोला आर.सी.सी.पुल	तल्ला सुण्डमुण्ड	समैजी मन्दिर	२०७४
३५	सिराड खोला आर.सी.सी.पुल	नौगाड २	नौगाड १	२०७४

३६	सिराड खोला ट्रस्ट पुल	नाङ्खु	सिराड	२०५३
३७	पिनातोली भो.पु.	नौगाड २	नौगाड १	२०७३
३८	बगड खोला आर.सी.सी.पुल	नौगाड २	नौगाड १	२०७३
३९	अमिरगौडा आर.सी.सी.पुल	भट्टेधार	साङ्पाड	२०७५
४०	गोफा खोला आर.सी.सी.पुल	नौगाड २	नौगाड १	२०६४
४१	सेली भो.पु.	सेली	लक्सेरी	२०७३
४२	गोधानी खोला ट्रस्ट पुल	पारीगोधानी	गोधानी	२०६५
४३	पारीगोधानी खोला आर.सी.सी.पुल	पारीगोधानी	गोधानी	२०६९
४४	चौकी खोला आर.सी.सी. पुल	जात्रा	मानाकोट	२०७४
४५	मसने बगड भो.पु.	समैजी मन्दिर	मसने बगड	२०६०
४६	गोडाधुने आर.सी.सी.पुल	कसाड	गोठ्युरी	२०७४
४७	पारी गोठ्युरी आर.सी.सी. पुल	गोठ्युरी	सोबने	२०७४
४८	घट्टेखोला आर.सी.सी.पुल	फेराखेडा	घट्टेखोला	२०७५
४९	ओखल्धार आर.सी.सी.पुल	ओखल्धार	जेबल्धार	२०७४
५०	चुक्याखोला भो.पु.	जामिर	चुके	२०५७

७.१.३ टाढाको वस्तीबाट गाउँपालिकाको केन्द्र पुग्न लाग्ने अनुमानित समय

तालिका नं.

टाढाको वस्तीबाट गाउँपालिकाको केन्द्र पुग्न लाग्ने अनुमानित समय

क्र.स	वस्तीको नाम	वडा नं	गा.पा केन्द्र सम्म पुग्न लाग्ने समय
१	पन्डुङ्गा खान	६	५ घण्टा
२	एगरभगे	६	४ घण्टा
३	खालीडाँडा रैँचु	६	४ घण्टा
४	शिखर	६	३ घण्टा
५	भिड, कठेरेवन, रुडीखेत	५	३ घण्टा
६	नम्लेसैन, भयाँउर	५	३ घण्टा
७	चौफाल, मल्ला कपडे, गवाडी	४	३ घण्टा
८	देउलाड	३	३ घण्टा
९	घोरकट्या	३	२ घण्टा
१०	पन्खाए पारीमेला	२	३ घण्टा
११	जात्रा, मानाकोट, लक्सेरी, गोधानी	१	५ घण्टा

१२	चेक्कीभाड, हरुहुरी, रडरडे	१	६ घण्टा
१३	इयरकोट, साङ्पाड, सल्ला, कसाड	१	३ घण्टा
१४	दल्लेख, सुण्डमुण्ड, चौरीगाउँ	२	३ घण्टा

७.२ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा

७.२.१ बत्ति बाल्न प्रयोग हुने इन्धनको आधारमा घरधुरीको विवरण

तालिका नं ७.२.१

बत्ति बाल्न प्रयोग हुने इन्धनको आधारमा घरधुरीको विवरण

सि.न.	इन्धनको प्रयोग	घरधुरी संख्या	कैफियत
१	विद्युत	१८१६	
२	जेनेरेटर	०	
३	वायोग्यास	०	
४	सोलर बत्ति	६१५	
५	अन्य	२८५	
जम्मा		२७१६	

७.२.२ खाना पकाउन प्रयोग हुने चुलोको विवरण

तालिका नं ७.२.२

खाना पकाउन प्रयोग हुने चुलोको विवरण

खाना पकाउन प्रयोग हुने चुलोको प्रकार	घरपरिवार संख्या	कैफियत
परम्परागत चुलो	२३९४	
सुधारीएको चुलो	२०९	
मट्टीतेल स्टोभ	७०	
ग्यास चुलो	४३	
जम्मा	२७१६	

७.२.३ खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको आधारमा घरधुरीको विवरण

तालिका नं ७.२.३

खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको आधारमा घरधुरीको विवरण

इन्धनको प्रयोग	घरपरिवार संख्या	कैफियत
काठ दाउरा	२६०३	
गोबर गुईठा	०	
वायोग्यास	०	
मट्टीतेल	७०	
एल पी ग्यास	४३	
जम्मा	२७१६	

७.२.४ जलविद्युत, सौर्य उर्जा, वायु उर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण

तालिका न.७.२.४

जलविद्युत, सौर्य उर्जा, वायु उर्जाबाट विद्युत उत्पादन विवरण

क्र.स	विवरण (नाम)	वडा न	उत्पादन (किलोवाट)
१	मौन्याखोला लघु जलविद्युत आयोजना	६	४५
२	पिको माइक्रो हाइड्रो पावर	६	१०
३	अपि हाइड्रो पावर तल्लो	६	
४	अपि हाइड्रो पावर मल्लो	५	४०००
५	समैजी लघु जलविद्युत आयोजना	५	
६	होपरीगाड लघु जलविद्युत आयोजना	४	५०
७	खारखोला लघु जलविद्युत आयोजना पहिलो	३	३२
८	खारखोला लघु जलविद्युत आयोजना दोस्रो	३	३०
९	लक्सेरी गोधानी खोला लघु जलविद्युत आयोजना	१	९
१०	गोधानी चौरीगाउँ खोला लघु जलविद्युत आयोजना	२	५

७.२.५ विद्युत उपलब्ध घरपरिवार विवरण

तालिका न.७.२.५

विद्युत उपलब्ध घरपरिवार विवरण

वडा न	विजुली बत्ती प्रयोग गर्ने घ.धु	सोलार प्रयोग गर्ने घ.धु	अन्य
६	२८५	१९६	१७७
५	२०७	४२	२३
४	५७४	०	१
३	३२६	४	३५
२	३२५	४५	१२
१	६३	३२८	४३
जम्मा	१७८०	६१५	२९१

७.३ आवास तथा भवन

७.३.१ सामुदायीक भवनहरूको विवरण

तालिका नं ७.३.१

सामुदायिक भवनहरूको विवरण

क्र.सं.	सामुदायिक भवनहरूका नाम	वडा नं. र बस्ती	हालको उपयोग
१	दलित उत्थान सामुदायिक भवन	६ बाब्वेबगड	नभएको
२	हाड बजार भवन	६ बरभगे	नभएको
३	नागरिक सचेतना केन्द्र	४ गौरा	
४	आलुकोल्ड स्टोर तथा समुह घर	४ होपरी	आलु राख्ने
५	सिर्जनशील आमा समुह सा.भ.	२ पारिमेला	बैठक हल
६	फुलबारी सामुदायिक भवन	२ पनखाए	बैठक हल
७	सिद्धनाथ नागरिक सचेतना केन्द्र	१ मानाकोट	नभएको
८	डाँडाबाग अल्लो प्रशोधन केन्द्र	१ थाङ्लिङ	अल्लो प्रशोधन

७.३.२ ब्यक्तिगत घरको छानाको प्रकार

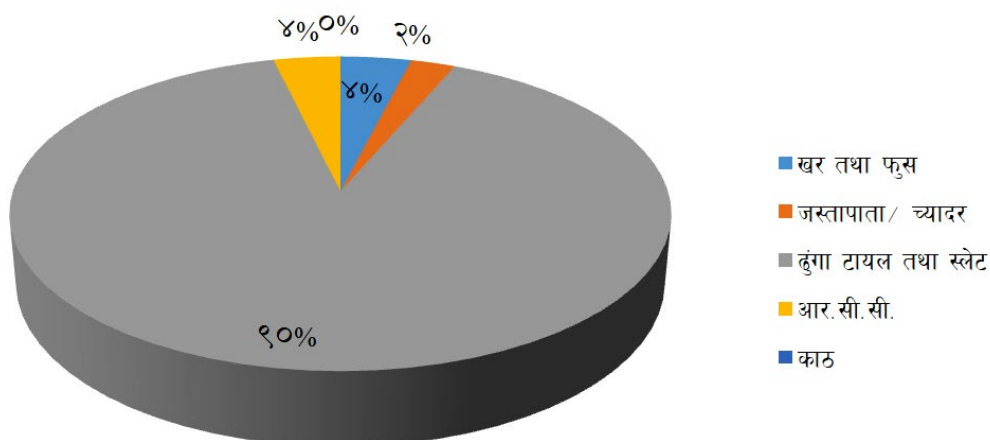
तालिका नं ७.३.२

ब्यक्तिगत घरको छानाको प्रकार

सि. नं.	छानाको प्रकार	घरधुरी संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	खर तथा फुस	१०८		
२	जस्तापाता/ च्यादर	६८		
३	ढुंगा टायल तथा स्लेट	२४३८		
४	आर.सी.सी.	१०२		
५	काठ	०		
जम्मा		२७१६		

वृत्त चित्र नं. ७.३.२

ब्यक्तिगत घरको छानाको प्रकार

७.३.३ गाउँपालिका कार्यालय देखि प्रत्येक वडा केन्द्र सम्मको दुरी

तालिका नं. ७.३.३

गाउँपालिका कार्यालय देखि प्रत्येक वडा केन्द्र सम्मको दुरी

वडा नं.	स्थान	गा.पा केन्द्र सम्मको दुरी
१	इयरकोट	३ घण्टा
२	सुण्डमुण्ड	२.५ घण्टा
३	खार	१.५ घण्टा
४	सिप्टी	२ घण्टा
५	श्रीवगड	०.५ घण्टा
६	खेडा	२.५ घण्टा

नौगाड गाउँ पालिकाका जन प्रतिनिधीहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	गाउँपालिकाको नाम	वडा नं.	साविकको वडा समेटिएको क्षेत्र	मोबाईल नं.
१	प्रेम सिंह धामी	अध्यक्ष	नौगाड गाउँपालिका		१,२,३,४,५ र ६	९७५९५००९७६
२	गौरी ठगुन्ना	उपाध्यक्ष	नौगाड गाउँपालिका	२	१,२,३,४,५ र ६	९७४९६१४११०
३	करन सिंह डडाल	वडा अध्यक्ष	नौगाड गाउँपालिका	१	साविकको इएरकोट गाविसको वार्ड नं. १,२,३,४,५,६,७,८	९७४९६३४३६८
४	नारायण सिंह ठगुन्ना	वडा अध्यक्ष	नौगाड गाउँपालिका	२	साविकको इएरकोट गाविसको वार्ड नं. ९ र खारको १,२,३,७,८,९	९७४९५२२५३७
५	बहादुर सिंह ठगुन्ना	वडा अध्यक्ष	नौगाड गाउँपालिका	३	साविकको खार गाविसको वार्ड नं. ४,५,६ र सिप्टीको १	९७४९५२००१०
६	नन्दन सिंह धामी	वडा अध्यक्ष	नौगाड गाउँपालिका	४	साविकको सिप्टी गाविसको वार्ड नं. २,३,४,५,६ र ७	९७४९५२२७६७
७	राम सिंह ठगुन्ना	वडा अध्यक्ष	नौगाड गाउँपालिका	५	साविकको सिप्टी गाविसको वार्ड नं. ८ र ९ धुलिगडाको ८ र ९	९८४८०२५१५४
८	गोरे धामी	वडा अध्यक्ष	नौगाड गाउँपालिका	६	साविकको धुलिगडा गाविसको १,२,३,४,५,६, र ७ नं. वडा	९७४९५२४२६२

नौगाड गाउँपालिकाका केही पर्यटकीय, संस्कृति, विकास निर्माण तथा आय आ(र्जनसँग सम्बन्धित केही दृश्यहरू

पर्यटकीय क्षेत्रहरू

नौगाड वडा नं. १ मा रहेको छिपुल दह

नौगाड वडा नं. ३ ताराकोट

नौगाड १ अफरे स्थित शिव लिंग आकारको ढुङ्गा

विकास निर्माणका कार्यहरू

नौगाड गाउँ पालिकाको नव निर्मित भवन

तिंकरगौडा घोरेटो बाटो नौगाड वडा नं. ५

गोधानी खोला लघु जल विद्युत योजना नौ गाड १

नौगाड गाउँ पालिकाको १ मा निर्मित छिपुलथान मन्दिर

नौगाड गाउँ पालिकाको परम्परागत पहिरन

आय आर्जनका क्रियाकलापहरू

